

P. 6 14-2-62

សៀវភៅ

៣

លេខ ៥

ទស្សនវិស័យ

សាស្ត្រាចារ្យ

ជំនាញចេញពីសាលា

ជំនាញចេញ
ពីសាលា សាស្ត្រាចារ្យ

ទីចាត់ការបណ្តោះអាសន្ន
៦០, ផ្លូវអូរឫស្សី

ភ្នំពេញ

សមាគម

សូមក្រាបបង្គំទូលថ្វាយសម្តេចព្រះប្រមុខរដ្ឋ

សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

លេខ ១១

-០-

សូមទ្រង់ជ្រាបក្រោមល្អិតល្អនៃព្រះបាទ ។

ក្នុងថ្ងៃបុណ្យខួបចំរើនព្រះជន្ម សម្តេចជាទីគោរព និង ជាទីស្នេហា
សមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ សូមថ្វាយព្រះពរសំពះសាធុការ សូមព្រះអង្គ
ទ្រង់ប្រកបដោយសុភមង្គលយ៉ាងមនោរម្យ និងដោយសុខភាពពេញ
បរិបូណ៌ ដើម្បីទ្រង់គង់នៅជាមគ្គុទ្ទេសក៍នៃប្រជាជាតិខ្មែរ អស់កាលជា-
អវសាន ។

ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយជាសាស្ត្រាចារ្យ សូមសំដែងស្វាមីភក្តិយ៉ាង
ជ្រាលជ្រៅចំពោះព្រះអង្គ និង សូមប្តេជ្ញារក្សាសាមគ្គីភាពយ៉ាងជិតស្និទ្ធជុំ
វិញព្រះអង្គ ដើម្បីសំរេចព្រះរាជបេសកកម្មទ្រង់ឯករាជ្យ អព្យាក្រឹត
និងស្វែងរកវឌ្ឍនភាព សន្តិភាព ជូនប្រទេសជាតិ ។

សូមព្រះរាជទានទូលថ្វាយនៅថ្ងៃ ទី ៣០ តុលា ១៩៦១

ជ- គណៈកម្មាធិការនាយក

ប្រធានសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ,

កែ - សុខន

មាតិកាដេញដោល

កិច្ចការ ១ សមតាមសេចក្តីសង្ឃឹម	ក
បិត្តិ-គរកោសល្យ - ការពិសោធន៍មួយនៅវិទ្យាល័យខ្មែរ អង្គភាពស្រុក	១
- អត្ថន័យរឿង ធនធាន	៥
- le rôle de la géographie et ses méthodes	7
ដំណឹងខ្លីៗ	៧
ជីវភាពមិត្តយើង - សំណូមពរខ្លះរបស់សាស្ត្រាចារ្យ	១០
- ដំណឹងពីមិត្តយើង	១២
- ការនៃមិត្តដំណឹងសមាគមសាស្ត្រាចារ្យ	១៣
- ភិក្ខុការដែលគួរដឹង	១៥
វិទ្យាសាស្ត្រនិងសិល្បៈ - អំពីមាស្រីនៃវេលាចេតិក	១៧
- ទស្សនាកាពយន្តខ្មែរ	២០
- បទភ្លេងនិងទំនុកច្រៀង (សុខន)	២៥
ប្រអប់សំបុត្រ	២៦
- សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណពីមិត្តម្នាក់ចេញពីពេទ្យ	២៧
- លិខិតរបស់សមាគមជូនទៅ ឯ.ទ. ទេសរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំនិងវិចិត្រសិល្ប	២៨
កិច្ចការនិងសិល្បៈ - តើយើងគប្បីហាត់ប្រាណឬទេ	២៩
ដំណើរទស្សនកិច្ច - នៃគណៈប្រតិភូសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរនៅសាធារណរដ្ឋចិនប្រជាមានិត	៣១
មិត្តប្រាបទេហា... - សាស្ត្រាចារ្យជំនាន់១៩៦០ ខាតអស់ ៣ខែ ក្នុងការតែងតាំង	៤៣
ជីវភាពមិត្តយើង - ស្វាគមន៍ឆ្នាំលរបស់សមាជិកនៅខេត្ត	៤៥

កម្ពុជា

សមតាមសេចក្តីសង្ឃឹម

ក្នុងពេលនេះនេះ និស្សិតសាស្ត្រាចារ្យ ជាង ២០០ នាក់ បានទទួលឋានៈជាសាស្ត្រាចារ្យ មធ្យមសិក្សាផ្នែកបឋមក្រុម ហើយបានចេញទៅ កាន់មុខងារណាមួយ នៅគ្រប់វិទ្យាល័យអនុវិទ្យាល័យ តាមខេត្តនិងធនបទ ។ គួរសរសើរ ជាការចូល ថា តើសាស្ត្រាចារ្យទាំងនោះ បានបង្ហាញសមត្ថភាព ខ្លួនគ្រប់គ្រាន់ទេ ក្នុងការបង្ហាត់បង្រៀន? ឆ្លើយ ព្រោះ ម្យ៉ាងរាជការនឹងមហាជនខ្មែរមានសង្ឃឹម ច្រើនថា សាស្ត្រាចារ្យជំនាន់ក្រោយៗ នេះនឹងមាន សមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ សមតាមសេចក្តីត្រូវការនៃ សិក្សាធិការជាតិ ម្យ៉ាងទៀតបរទេសខ្លះ និយាយ ថារាជការបង្កើតសាស្ត្រាចារ្យហ័សៗឲ្យរួចតែពីដៃ (formation au rabais) ដើម្បីដោះស្រាយការខ្វះ ខាតបុគ្គលិក ។

តើការពិតយ៉ាងណា?

តាមការពិនិត្យស៊ើបសួររបស់យើង សាស្ត្រា ចារ្យដែលចេញទៅបង្ហាត់ទាំងប៉ុន្មាន នៅគ្រប់ វិទ្យាល័យអនុវិទ្យាល័យ បានបញ្ចេញសមត្ថភាព ខ្លួនជាទីតាប់ចិត្តសិស្សានុសិស្ស ។ មិត្តយើងជា ច្រើន ដែលកាន់ដំណែងជាអគីបាលសាលាប្រាប់

យើងថា កូនសិស្សដែលមកប្តឹងសូមផ្លាស់សាស្ត្រា ចារ្យ ក្នុងរឿងបង្រៀន ច្រើនតែសូមផ្លាស់សាស្ត្រា ចារ្យបរទេស កម្រិត សូមផ្លាស់សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ ណាស់ ។ មានសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរច្រើននាក់ ល្បី ល្បាញខាងការប៉ុនប្រសប់បង្រៀន (ដែលមិត្តយើង ស្គាល់ខ្លះទៅហើយ) រហូតដល់សិស្សថ្នាក់ខ្ពស់ៗ តាមទារដកសាស្ត្រាចារ្យបរទេសដែលមានថវិកា ប័ត្រ (licence) ចេញ ហើយសូមយកសាស្ត្រា ចារ្យខ្មែរតំបន់មកទៅបង្រៀនជំនួសវិញ ។

មតិសិស្សគេថាសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ បង្រៀន ឆាប់យល់ស្តាប់បាន គេឃើញថាមានការប្រឹងប្រែង ច្រើន ហើយមានការស្និទ្ធស្នាលច្រើនផង ។ សិស្សហ៊ានសាកសួរនឹងពិភាក្សាជាមួយ ជាភាសា ជាតិទាល់តែយល់សិន ទើបកត់ទុកក្នុងសៀវភៅ ជាភាសាបារាំង !! ។ ជាមួយនឹងគ្រូបរទេស សិស្ស ចេះទង្គិចជារឿយៗ ជួនកាលគេមិនឲ្យសួរគេ ជួន កាលគេចន្ទះបង្គាប់នាំឲ្យតូចចិត្តជាខ្លាំង ។

លទ្ធផលនេះ មិនមានអ្វីគួរឲ្យយើងច្ងល់ទេ ធម្មជាតិប្រាប់ថាខ្មែរបង្រៀនខ្មែរគ្នាឯង វាគោរពតែ ស៊ីស៊ីនីតាម្នីចេះ ។ សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរយើង គ្រាន់បើជាសាស្ត្រាចារ្យបរទេស គ្រងយើង

យល់ចិត្តថ្ងៃមួយវែងនៃខ្មែរជាងគេ ត្រង់ដែលយើង
 មានស្មារតីយល់ថាយើងកសាងអនាគតឲ្យយុវជន
 ជាប្រយោជន៍ប្រទេសជាតិយើង ។ យើងមិន
 គិតតែស្វែងប្រាក់ជាក់ហោប៉ៅកាលណា? ។
 ដូច្នោះហើយ ពោះដំរេនទៅរបស់យើងខ្លះខាត
 ចន្ទិចចន្ទិច (មែនទែនយើងចាញ់តែដំរេនសាស្ត្រា
 ចារ្យបរទេសដែលមាន licence ប៉ុណ្ណោះទេ)
 យើងខំស្រាវជ្រាវខ្លួនឯងថែមទៀត ហើយយើង
 ចេះប៉ុន្មានយើងបាត់ពោះ ឲ្យសិស្សទាំងអស់គ្នាន
 សំចៃទេ ។ ពេលវិស្សមកាល យើងខំស្នើស្នាម
 ប្រជុំគ្នារៀនបង្កើនសមត្ថភាពខ្លួនថែមទៀត ។
 ពេលប្រឡងខ្ញុំបូមលើកទី ២ យើងសុខចិត្តនឿយ
 ជាងគេឥតថ្នាក់ ប៉ុណ្ណាក៏សាស្ត្រាចារ្យបរទេស
 ខ្លះនៅសំរាកលេងឯស្រុកគេយ៉ាងព្រងើយ មិន
 រវល់ទាំងគោរពសេចក្តីបញ្ញត្តិរាជការយើងផងដែល
 ដំរូវឲ្យគេត្រឡប់មកស្រុកខ្មែរវិញ មុនពេលប្រឡង
 លើកទី ២ ។ សាស្ត្រាចារ្យបរទេសខ្លះ សាលា
 បើកទ្វារចូលរៀន ពីរអាទិត្យហើយ ក៏មិនទាន់
 មកដល់ទឹកនៃផ្លូវផង ។

ការធៀបប្រៀបប៉ុណ្ណោះបង្ហាញឲ្យឃើញច្បាស់ថា
 ការរិះគន់សមត្ថភាពសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ មិនសម-

ហេតុសមផលទេ, នៅមានអ្នកខ្លះចង់ថា បានជា
 កំរិតដំរេនកូនខ្មែរអន់ មកពីសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរអន់ ។
 និយាយយ៉ាងនេះខុសស្រឡះ ទាហោណ៍មួយ
 អធិការបារាំងម្នាក់មក ពីស្រុកបារាំងបានទៅអង្គុយ
 ស្តាប់សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរម្នាក់បង្រៀននៅកំពង់ចាម
 គាត់មានសេចក្តីស្ងើចសរសើរពន់ពេក ហើយ
 សាស្ត្រាចារ្យនោះ មានដំរេនត្រឹមខ្ញុំប៉ុណ្ណោះ ។
 បុព្វហេតុ ដែលនាំឲ្យសិស្សខ្សោយក្នុងមុខវិជ្ជាខ្លះ
 មានច្រើនយ៉ាង យើងពុំអាចវែកវែងក្នុងទំព័រនេះ
 បានទេ ។ ប៉ុន្តែសូមកុំបន្ទោសសមត្ថភាពសាស្ត្រា-
 ចារ្យខ្មែរ ព្រោះគ្នារៀបចំសំរាប់តែបង្រៀនក្នុង
 បឋមក្រុមទេចំនួនគ្នាក៏នៅតិច ហើយខ្លះជាប់ទៅធ្វើ
 ជាចាងហ្វាន់វិទ្យាល័យអនុវិទ្យាល័យអស់ទៅទៀត ។
 តទៅអនាគត រាជរដ្ឋាភិបាលយើងនឹងបង្កើតឲ្យ
 បានសាស្ត្រាចារ្យកាន់តែច្រើន ហើយប្រកបដោយ
 សមត្ថភាពកាន់តែខ្ពស់ទៀត ។ សាស្ត្រាចារ្យដែល
 នៅរាជធានីសុទ្ធតែធ្វើតុកសារៀននៅមហាវិទ្យា
 ល័យ ដើម្បីយកបរិញ្ញាប័ត្រ បង្កើនដំរេនវិជ្ជាខ្លួន ។
 ពោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយក៏ការពិសោធន៍បាន

បង្ហាញថា សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរយើងបានបំពេញ
 ការងារខ្លួនគួរជាកិត្តិយសណាស់ សមតាមសេចក្តី
 សន្សំមតិត ។

វិទ្យាសាស្ត្រ

ការពិសោធន៍មួយ នៅវិទ្យាល័យខ្មែរអង់គ្លេស

ដោយលោក ព្រំ សង្ហា

ដើម្បីកុំឲ្យសិស្សនិយាយគ្នាចុងក្នុងថ្នាក់ ក្នុង
ពេលដែលខ្ញុំវេលាសរសេរ ឬ មានសារាចរផ្សេងៗ
ខ្ញុំបានប្រើរបៀបដូចតទៅ ៖

សូមលោកអ្នកជ្រាបថា ខ្ញុំបង្រៀននៅថ្នាក់
ទី ៤ នៃវិទ្យាល័យខ្មែរអង់គ្លេស ដែលមានសិស្ស
អាយុចន្លោះ ១០ឆ្នាំ និង ១២ឆ្នាំ ។

ថ្នាក់ខ្ញុំនេះ មានសិស្សរៀបជា ៧ ជួរនឹង
សិស្សចំនួន ៤៤ នាក់ ។ នៅជួរនីមួយៗខ្ញុំឲ្យ
សិស្សបោះឆ្នោតរើសសិស្សម្នាក់ក្នុងជួររបស់ខ្លួនធ្វើ
ជានាយជួរ ។ បាននាយជួរហើយ ខ្ញុំឲ្យនាយជួរ
ទាំងនេះ បោះឆ្នោតរើសសិស្សម្នាក់ទៀត ធ្វើជា
ដំណាងថ្នាក់របស់ខ្លួនទាំងអស់គ្នា ។

នាយជួរ មានភារៈកត់ឈ្មោះកូនជួររបស់ខ្លួន
ដែលនិយាយក្នុងពេលរៀន ។ ដំណាងថ្នាក់មាន
ភារៈកត់ឈ្មោះសិស្សទាំងអស់ ទាំងនាយជួរទាំង
កូនជួរនៅក្នុងថ្នាក់ពេលគ្រូមិននៅ និងពេលកំពុង

រៀនដែរ ។

រីឯសិស្សទាំងឡាយដែលជាកូនជួរ ក៏មាន
ភារៈកត់ឈ្មោះនាយជួរនៃជួររបស់ខ្លួនដែរ បើនាយ
ជួរនេះនិយាយលេង ។

ចំពោះសិស្សដំណាងថ្នាក់ ត្រូវនាយជួរនឹង
កូនជួរទាំងអស់កត់ឈ្មោះវិញនៅពេលណា ខ្លួនធ្វើ
ខុសដូចគ្នាដែរ ។ រួមសេចក្តីទៅឃើញថាម្នាក់ៗមាន
ភារៈត្រួតមើលការស្ងប់ស្ងាត់ក្នុងថ្នាក់គ្រប់ៗគ្នា ។
មុននឹងចាប់បោះឆ្នោតរើសនាយជួរនឹងដំណាង

សិស្សខ្ញុំសួរសិស្សទាំងអស់ថា ៖
នាងចង់ចេះអង់គ្លេសឬទេ ?

ធ្វើយឡើងអ្វីថា ៖ ចង់ (សូមនិយាយថា ចង់
ណាស់លោកគ្រូ) ខ្ញុំសួរទៀត ៖ ដូច្នោះត្រូវធ្វើ
យ៉ាងម៉េច ?

សិរសេន្យន ធ្វើយក្លាមមុនខ្ញុំហៅថា ៖ ត្រូវ
ទំរៀន ត្រូវស្តាប់លោកគ្រូ ។

ឆ្លើយឡើយថា : ត្រូវទំរើងនៅផ្ទះ ។
សិស្សរូបដែលទៀតក៏ធ្វើដូចៗគ្នា ពោះបីអ្នកដែល
ខ្ញុំសង្កេតឃើញថាខ្ញុំលនោះក៏ដោយ ។

ខ្ញុំថា : « នាងទាំងអស់គ្នាសុទ្ធតែនិយាយត្រូវ
ខ្ញុំសប្បាយចិត្តណាស់ ។ តែនាងនៅក្មេចចំណុច
មួយទៀត ដែលនាងទាំងអស់គ្នាត្រូវធ្វើដើម្បីចាប់
ចេះអង្គភាព ។

- បាទអត់ទេ ។
បន្ទាប់មកបន្តិចនាយជួរម្នាក់យកកូនក្រដាសមក
ឲ្យខ្ញុំទៀត ។ មើលទៅឃើញ « គៀតសុវណ្ណ
និយាយ »

- ឥឡូវគៀតសុវណ្ណទៀតហើយ ។ មើលចេះតែ
និយាយឲ្យគេកត់ឈ្មោះ ។

+ បា ខ្ញុំអត់ទេ ។
អ្នកអង្គុយជិតខាងថា « គ្មានទេ និយាយទាន »

- ខ្ញុំថា មើល នរណាដឹងឮ?
អ្នកជិតខាងទាំងអស់លើកដៃស្របគ្នាថាដឹងឮ ។

- ចុះគៀតសុវណ្ណ ថាយ៉ាងម៉េចទៅបើអញ្ជឹង ។
តើយើងនិយាយមែនឬទេ ? ប្រាប់ឲ្យគ្រងមក
គ្មាននរណាវាយដំអ្វីទេ ។ មើលសុផលគេ
ហ៊ានប្រាប់ហ៊ានទទួលខុសត្រូវ ។

- បា ខ្ញុំគ្រាន់តែ . . . ។

- ខ្ញុំថា « ដល់គ្រាន់តែទៀតហើយ ។ ចូរឈប់
គ្រាន់តែ . . . នេះទៅ » ។

មួយអាទិត្យកន្លងមក ខ្ញុំសង្កេតឃើញថាថ្នាក់
បានស្ងាត់ជាងមុន ប៉ុន្តែរកជាសកត់ឈ្មោះ ក៏ខ្ញុំនៅ
បានទទួលច្រើនណាស់ដែរ ។

នៅដើមអាទិត្យបន្ទាប់មក ខ្ញុំប្រាប់សិស្សទាំង
អស់ថា :-

- ក្រដាសដែលកត់ឈ្មោះនេះមិនឥតប្រយោជន៍ទេ
ដល់ពីរអាទិត្យទៀត ខ្ញុំនឹងរើសក្រដាសនោះមករាប់
មើលឈ្មោះឲ្យដឹងថា នរណា មាត់ច្រើនជាងគេ ។
ចូរនាងទាំងអស់ខ្ញុំប្រណាំងគ្នា ឲ្យបានអត់ជាប់
ឈ្មោះទាំងអស់គ្នា ។ ពេលនោះទើបថ្នាក់យើង
បានល្អជាងគេ ។

មួយអាទិត្យកន្លងទៅខ្ញុំបានឃើញថាក្រដាស
កត់ឈ្មោះមានចំនួនតិចជាងមុន ។ មួយអាទិត្យ
ទៀតកន្លងទៅ ចំនួនក្រដាសកត់ឈ្មោះក៏ថយចុះ
ទៀត ។ នៅពេលរើឈ្មោះអ្នកមាត់មើលហើយ
រាប់ចំនួនសព្វគ្រប់ហើយ ខ្ញុំក៏ប្រកាសប្រាប់ទូរលទ្ធ
ផល ។ ខ្ញុំនិយាយលើកទឹកចិត្តអ្នកដែលមិនមាត់
ក្នុងពេលរៀន នឹងព្យល់ដល់កុមារាប្អូនកុមារីដែល
មាត់ ចាប់តាំងពីលេខមួយមក ដល់ផលការក្រក
ដែលកើតមកពីការមាត់ក្នុងថ្នាក់ ។ ខ្ញុំឲ្យសិស្ស

មាត់ទាំងនេះឡើងនិយាយម្តងម្នាក់ៗ ។ គេសុទ្ធតែ
សន្យាថា ឈប់និយាយឲ្យជាប់ឈ្មោះដូចពេលមុន
ទៀត ។ ខ្ញុំបាទសង្កេតមើល៖-... ។

ម្តងនោះខ្ញុំងើបមើលទៅឃើញប៉ុនឆ្នើម កំពុងខ្វែង
ដៃធ្វើជាសញ្ញាកាកបាទ ។

ខ្ញុំនឹកក្នុងចិត្តអាណិតផង ចង់សើចផង

ប៉ុន ឆ្នើម ធ្វើអ្វីហ្នឹង?

បាទនួនឡើងចង់និយាយរកខ្ញុំ ខ្ញុំខ្វែងដៃថាមិន
ហ៊ាននិយាយទេ ។ ខ្ញុំប្រាប់ទៅសិស្សដទៃ

“នាងរាល់គ្នាឃើញទេ ប៉ុនឆ្នើមធ្វើតាមវិន័យ
ណាស់ ប៉ុនឆ្នើមគេជឿសមនមាត់ព្រោះគេគិតឃើ-
ញថាត្រូវគោរពនាងទាំងអស់ដែលកំពុងរៀន” ។

ខ្ញុំធ្វើយ៉ាងដូច្នោះរៀនរហូតមក ។ លទ្ធផល
បានគួរជាទីពេញចិត្ត ។ ខ្ញុំលែងលំបាកនឹងត្រួត
កុំឲ្យសិស្សនិយាយដូចមុនទៀតហើយ ។ បើខ្ញុំមិន
នៅក្នុងថ្នាក់ ឬខ្ញុំរំលែមើលសារាចរ ឬរំលែសរសេរ
អ្វីបន្តិចបន្តួច ក៏ខ្ញុំឥតព្រួយខ្លាចសិស្សប្រឡែងឲ្យឡោ
ក្នុងថ្នាក់ដែរ ។

នៅថ្ងៃសុក្រ១៥ ខែកញ្ញា ខ្ញុំបានក្រែកជាស
កតឈ្មោះសិស្សមាត់ក្នុងថ្នាក់មករាមើលដូចមុន ។

ខ្ញុំឃើញដូចតទៅ៖

អ្នកដែលលេខ១ ខាងមាត់ក្នុងពីរអាទិត្យដែល

កន្លងមក មានចំនួនតែម្នាក់ ហើយបានមាត់តែចំ-
នួន៦ផង ។

អ្នកលេខ២ មាត់៥ផង មានចំនួន៣នាក់ ។

អ្នកលេខ៣ មាត់៤ផង មានចំនួន៤នាក់ ។

អ្នកលេខ៤ មាត់៣ផង មានចំនួន៣នាក់ ។

អ្នកលេខ៥ មាត់២ផង មានចំនួន៤នាក់ ។

ចូរមេត្តាទាំងអស់ ឃើញសិស្សចំនួន ២០នាក់

ដែលបានមាត់ក្នុងសិស្សទាំងអស់៤៤នាក់ ហើយ
ក្នុងពីរអាទិត្យ ។ ចំណុចអ្វី? នរណាដឹង?

(គ្មាននរណាដឹង តែហាក់ដូចជាទំនិតគ្រប់ៗគ្នា)

ខ្ញុំឲ្យសិស្សម្នាក់យកសៀវភៅទៅអាង រួចខ្ញុំឲ្យ
សិស្ស ៣០៤ នាក់និយាយគ្នាអ្វី ខ្ញុំសួរទៅសិស្ស
មួយចំណែកទៀតថា: “នាងខាងណោះស្តាប់បាន
ឬទេ?” ។

កុមារម្នាក់ឆ្លើយថា: “អត់បានទេលោកគ្រូ” ។

- ដូច្នោះចំណុចអ្វី? នរណាដឹង ?

សំអាតឡើងឈរដោយញញឹមរៀបរយ ឆ្លើយ ។

សូមថា “ខ្ញុំលោកគ្រូ ។ ”

- សូមចំណុចអ្វី?

សូម “ត្រូវកុំនិយាយក្នុងថ្នាក់”

- ខ្ញុំថា “សូមនិយាយត្រូវ ។ ដូច្នោះយើង

ទាំងអស់គ្នាសុខចិត្តធ្វើយ៉ាងនេះឬទេ?” ។

លើកដៃឲ្យ ច្រង ទាំងខ្លួន, ទាំងខ្លួន ឆ្លើយថា
“សុខ” ។

ខ្ញុំថា “ខ្ញុំសប្បាយចិត្តណាស់ ។ ខ្ញុំជឿ
ជាក់ថា នាងមុខជាចេះអង្វរស្រឡាញ់ចំណានមិន
ខាន” ។ រួចក៏ខ្ញុំនិយាយប្រាប់សិស្សទាំងអស់អំពី
ហេតុផលដែលបោះបង្ហាតអម្បាញ់មិញ ព្រមទាំង
ការនៃនាយជួរ, កូនជួរនឹងសិស្សតំណាងថ្នាក់ ។

ខ្ញុំបន្ថែមទៀតថា
- បើ មិត្តនាងកត់ឈ្មោះនាង គឺមិត្តនោះគ្រាន់
តែធ្វើតាម សំដីរបស់យើងទាំងអស់គ្នាដែលថាកុំ
ឲ្យនិយាយក្នុងពេលបង្រៀននោះតែប៉ុណ្ណោះ ។
បើមិនកត់ដូច្នោះ រួចដល់នាងខ្លះ មិនប្រព្រឹត្តតាម
សំដីនាងលើទៅ នោះនាងទាំងអស់គ្នាលើកដៃ
ឆ្លើយថា ។ សុខចិត្តមិននិយាយ? ធ្វើអ្វី ។

របៀបនេះក៏ចាប់អនុវត្តភ្លាម ។ ឥនាទីក្រោយមក
នាយជួរទី១រត់គ្រេមកត្រង់ខ្ញុំ កាន់ក្រដាសតូចមួយមក
ផង ។ ក្នុងក្រដាសនោះជាក់ថា “សុផលនិយាយ” ។
ខ្ញុំសើចភ្លាមព្រោះវាហាក់សព្វគ្រប់ហើយថា

- សុផលមើលក៏និយាយ? ឥឡូវគេកត់ឈ្មោះ
ហើយ ។ សុផលឯងសុខចិត្តឲ្យគេកត់ឬទេ? ។

- បាទ, បាទ ខ្ញុំគ្រាន់តែសុំខ្លះដើម្បីគេ ។

- ខ្ញុំសរអុតអង្គុយជិតខាងថាបានឮឬទេ ។ ឆ្លើយ
ថាឮ ។

- ខ្ញុំថាដូច្នោះ សុផលឯងខុសហើយ ក្រោយៗ កុំ
ខ្ញុំគ្រាន់តែ... ទៀត ព្រោះបើប្រើនាគ្រាន់តែខ្ញុំ
គ្រាន់តែៗ ទៅមិនអ្វីក្នុងថ្នាក់ទៅហើយ! ។

- សុផលឯងមានអ្វីជំពាសឬទេ? ។

រឿងព្រេង ជារឿងដែលប្រជាជននិយាយ
គ្នាពីមាត់មួយទៅមាត់មួយពេល គឺ ជារឿងប្រជា
មានិត ដែលអ្នកនិពន្ធព្រេងនាយបានប្រឌិតឡើង
ប្រហែលក្នុងសម័យលង្វែកខ្ពស់ (សម័យរុង
រឿងនៃអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ) ។

រឿងព្រេង ជារឿងរឿងល្បីស្ថិតនៅលើ
សច្ចៈ បែបមនុស្សនិយម ។

គួរកត់សំគាល់ថា រឿងព្រេងមានការសំរាប់ ៖

- ១ - និយាយកំសាន្ត - សប្បាយ
- ២ - ប្រយោជន៍ - អប់រំ ឲ្យមានការ

ភ្ញាក់រលឹក ។

គោលមតិរបស់រឿងប្រជាមានិតមានច្រើន ។

រឿង “ ធនធាន ” ជារឿងច្បងនៃរឿងព្រេង
ទាំងឡាយ បាននាំឲ្យយើងស្គាល់អាថ៌កំបាំង
ដូចតទៅនេះ ៖

- ១ - ជំនឿ - ជំនឿមនុស្សចេះ មាន

ក្បួនហោរជាដើម ។ យាយប្រពន្ធហោរទាយឲ្យ
ម្តាយធនធានថា “ កូនកើតមកនឹងខ្ញុំគេ ” ។ បើ

យើងពិនិត្យទៅ ការទាយនេះ គឺគ្រាន់តែថា ហើយ
ការថានេះ យោលទាំងស្រុងទៅនឹងស្ថានភាព
គ្រួសារធនធាន ទៅនឹងការរស់នៅរបស់ព្រះ
សាមញ្ញក្នុងសម័យនោះ ។ ជំនឿនេះបានបង្កើត
នូវមតិមួយថា “ កូននៅហោរ ” ។

- ២ - ជីវភាពមនុស្សៈ សម័យ

ធនធាន សង្គមមនុស្ស ចែកជាវណ្ណៈ មានព្រះ
សាមញ្ញ, មន្ត្រី-សេដ្ឋី- មហាក្សត្រិយ៍... ។
ដំណើររឿងសោត តាំងពីដើមដល់ចប់ បាន
បង្ហាញជាក់ស្តែងនូវសកម្មភាពនិងឥទ្ធិពលនៃវណ្ណៈ
រឿងៗខ្លះ ។

- ៣ - របបរស់នៅៈ សម័យព្រេងនាយ

នោះ ប្រទេសខ្មែរ ស្ថិតនៅក្រោមរបបសត្តិកម្ម ។
នាមិនមន្ត្រីជិះជាន់ស្រីតំស្រីន ប្រជាព្រះតាម-
ទំនើងចិត្ត ។ ព្រះត្រូវចាត់ទុកជាបាវព្រាវ, ខ្ញុំកញ្ជះ
គេ ។

ជាពិសេស រឿងធនធានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់នូវ
របបកុដ្ឋម្មៈមានសេដ្ឋីជាតួដំណាងសកាវៈនេះឯង,

៤- ការនាគំនងរាជមហា

ក្សត្រិយ៍និងប្រជារាស្ត្រៈ តាមផ្លូវរឿង
សម័យធនញ្ជ័យ ព្រះរាជាមានអំណាចទូលំទូលាយ
ហើយទ្រង់សព្វព្រះរាជហឫទ័យ ល្បួងបញ្ជាប្រជារាស្ត្រ
ដែលមានធនញ្ជ័យជាតួយ៉ាង ។

៥- បញ្ជាណែមនុស្សៈ បញ្ជាទាំងឡាយ

ដ៏យជំនះ ។ ឥទ្ធិពលនៃបញ្ជាបានទាំងឡាយ
ឈ្នះការព្យាបាទគ្រប់យ៉ាង មានការព្យាបាទរបស់
សេដ្ឋី-នាម៉ុន ជាដើម ។

ម្យ៉ាងទៀត បញ្ជាធនញ្ជ័យបានធ្វើឲ្យប្រទេស

ខ្មែរមានកិត្តិស័ត្ត កិត្តិភាមល្បីល្បាញ ជាច្រើនលើក
ដោយមានជ័យជំនះលើបរទេស មានប្រទេសចិន-
ជាដើម ។

- យោបល់រួមរឿងធនញ្ជ័យបង្ហាញ

នូវគំនិតប្រឆាំងនឹងរបបគ្រប់គ្រង-ការអប់រំអយុត្តិធម៌
ក្នុងសម័យបុរាណនោះ ។ គំនិតជឿនលឿននេះ
ជាបុព្វហេតុនៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យបែបបច្ចុប្បន្ននេះ
ឯង ។

សេចក្តីបញ្ជាក់ ក៏ៈ មតិណែនាំសង្ខេបៗ

ខាងលើនេះ ពុំមែនជាអត្ថាធិប្បាយទូលំទូលាយ
ឡើយ គឺគ្រាន់តែជាគំនិតមួយដ៏ស្អប់ស្អើងប៉ុណ្ណោះ
ទេ ។ សូមមិត្តអ្នកមានមេត្តាពិចារណាវិនិច្ឆ័យ
តាមផ្លូវរឿងផងចុះ ។

ព្រហ្ម-នូន-ដុល

LE RÔLE DE LA GÉOGRAPHIE ET SES MÉTHODES

La géographie ne vise pas à former des géographes. Son rôle essentiel est d'intéresser les élèves, de les instruire sans doute, mais surtout de former leur intelligence par la géographie. Laissons à l'enseignement supérieur le soin de produire des spécialistes, soit en vue de renseignement soit pour la recherche.

Or, pour atteindre son objet aux niveaux, qui nous intéressent (niveaux de l'enseignement secondaire et primaire) la géographie doit être bien comprise et enseignée selon des méthodes modernes. Le contenu des programmes a souvent bien peu d'importance. Chaque pays ou même chaque province le fixe selon ses besoins. Ce qui compte, c'est d'avoir de bons pédagogues. Pour nous en convaincre, évoquons avec M. Clozier, la classe de géographie et tout le matériel qu'elle met en œuvre : la carte murale toujours présente, l'appareil à projections, les photographies assemblées sur un panneau, le professeur, la craie à la main, toujours prêt à tracer au tableau noir un croquis, un schéma, un graphique, sans parler des activités extrascolaires (excursions, visites d'usines, etc.). Cette discipline requiert la plus ample documentation, en même temps qu'elle est, pour les élèves, la source d'informations la plus riche. C'est pourquoi le professeur (au niveau secondaire du moins) doit se tenir au courant des progrès de la science géographique, des transformations économiques et politiques du monde — seul moyen, pour lui, de conserver cet esprit de synthèse vivante qui est la pierre de touche de la géographie, de saisir les interprétations successives des phénomènes physiques, d'enregistrer les étapes de l'évolution des unités économiques dans leur localisation. Face aux élèves, le maître doit élaguer, aérer, décanter, éliminer l'accessoire pour s'en tenir à l'essentiel, éviter, en outre, le dogmatisme — attitude des débutants ou des maîtres routiniers. La géographie ne résout pas les problèmes présentés aux élèves, mais propose des solutions de plus en plus approchées ou vraisemblables. Les élèves sont alors dans une position d'attente pour accueillir les données sans cesse renouvelées. Le professeur crée en eux l'inquiétude de savoir, base essentielle de toute pédagogie.

Dans la plupart des pays, ces instructions pédagogiques accompagnent les programmes. On peut les résumer comme suit, à toutes fins pratiques :

1. — L'exposé géographique

Inutile de rechercher la leçon-type de géographie. S'il joue bien son rôle d'éveilleur d'intelligences, le vrai professeur a recours à de multiples procédés. Chaque maître possède un acquis et un tempérament propres ; ses auditoires sont étonnamment fluides et

variables d'une année à l'autre. Les procédés usuels sont de deux sortes : l'exposé-conférence, qu'il faut se garder de rendre dogmatique, et la leçon-causerie. Celle-ci associe les élèves à l'élaboration du cours, surtout quand il s'agit de jeunes élèves ; c'est un exposé en commun, s'effectuant selon l'ordre voulu par le maître, de manière à être constructif dans l'esprit des enfants.

2. — Le croquis, l'illustration, la carte

Choses nécessaires pour éviter que l'enseignement ne soit livresque. Le succès de ce procédé dépend de la compétence du maître et de l'effort personnel de l'élève, dont la curiosité est tenue en éveil par les images qu'on lui présente ou par des allusions ou des comparaisons empruntées à son expérience quotidienne. Cartes, images, moulages, plans en relief, autres documents, tous ces procédés sont indispensables pour matérialiser la description du maître et rendre plus persuasive sa démonstration. A défaut de projections, le maître dessinera un croquis au tableau afin de pallier l'insuffisance des cartes murales, ou de cartographier plus exactement le sujet de la leçon. La carte complète le croquis, mais encore faut-il que l'élève soit entraîné à la lire et à l'analyser. Même remarque pour les photographies ou projections, qu'on doit commenter afin que les élèves sachent les regarder, afin qu'ils les comprennent. Ces divers procédés exercent la mémoire visuelle des élèves et peuvent tenir lieu de résumé.

3. — Le rôle du manuel

Le meilleur enseignement est oral ; le manuel ne peut le remplacer, mais il complète l'exposé. C'est un instrument de travail commun au maître et à l'élève : il aide à illustrer la leçon par ses cartes et ses images, il sert à faire aux élèves des exercices et des lectures utiles. Il faut bien se garder d'utiliser tels quels les questionnaires ou exercices tout préparés que proposent certains manuels. C'est au professeur d'établir quels devoirs doivent faire les élèves, selon la matière étudiée en classe, et les points sur lesquels leur attention doit être attirée. Tâche peu facile pour le maître, mais qui révèle sa compétence et dont dépend le succès des élèves.

4. — Les excursions

Pour apprendre aux élèves à observer par eux-mêmes les phénomènes qu'enseigne la géographie, les excursions, promenades en ville et à la campagne, les visites d'usines, de gares, de fermes, etc., sont indispensables, et, lorsqu'on le veut vraiment, moins difficiles à organiser qu'on ne le pense trop souvent.

Encore faut-il bien les préparer, comme toute autre leçon. Quelle joie pour un vrai maître d'ouvrir l'esprit des enfants au sens de l'observation, de transposer dans la réalité ambiante les notions apprises en classe, de leur montrer qu'il n'existe pas de barrière entre l'enseignement et la vie. Il a le choix entre deux méthodes sur le terrain : ou bien, à chaque arrêt, faire observer et donner aussitôt les explications, ou bien faire observer et poser les problèmes d'abord, puis fournir ses explications à la fin de la promenade.

Nous résumerons toute notre pensée en disant que, pour qu'il soit fructueux, l'enseignement de la

géographie doit être fait d'une manière intelligente par des maîtres qui aient le souci d'une large culture géographique, qui sachent s'adapter au niveau de leur auditoire scolaire. S'ils se bornaient à transposer un manuel, ils s'abaisseraient au rang de répétiteurs. Même des procédés théoriquement insuffisants peuvent donner de bons résultats, s'ils sont mis en œuvre avec une conviction active et réfléchie ; médiocre, au contraire, est l'efficacité d'une tâche contrainte et forcée. Les instructions officielles sont faites pour libérer le professeur, non pour gêner l'initiative.

អំពីប្រឡងប្រឹក្សា

តាមសេចក្តីសំរេច របស់ មន្ត្រីប្រឹក្សា សិក្សា-
 ធិការនេះ ខ្ញុំប្តឹងប្រឡងគ្នាវិញ សាស្ត្រាមាត
 ទេទេ វិញ សាស្ត្រាមាត ទាំងអស់ត្រូវធ្វើជាសរសេរវិញ ។
 មជ្ឈដ្ឋានសាស្ត្រាចារ្យ ពេញចិត្តនឹងវិធាន
 ការណ៍នេះដែរ ពីព្រោះវាជំរុញរៀបចំការប្រឡង
 ងាយបន្តិចហើយឆាប់ផង ។ ជាពិសេស សិស្ស
 ដែលនៅខ្សែក្រោមមិនបាច់ចាយប្រាក់មកប្រឡង
 ឯក្នុងពេញដូចឆ្នាំមុនៗទៀត ពីព្រោះមានបង្កើតទី
 ប្រឡងនៅទីរួមខ្សែក្រោមដូចបាត់ដំបង សៀមរាប
 កំពង់ចាម កំពត ស្រាប់ៗ ។

វិញ សាស្ត្រាមាត ទាំងអស់គ្នាស្នាក់នៅ
 វិនិច្ឆ័យដំរើសិស្សបានដូចគ្នា ។ ប៉ុន្តែគ្រូប្រយ័ត្ន
 មែនទែនកុំឱ្យចេតនាជនលួចចំឡងគ្នាបាន កុំគប្បី
 មានអធ្យាស្រ័យត្រង់កន្លែងនេះឱ្យសោះ ។

ប្រាសាទ

នៅក្នុង Annales de la Faculté de droit
 ក្បាលទី ៣ ដែលទើបនឹងចេញផ្សាយ យើងចាប់
 អារម្មណ៍ជាខ្លាំងលើអត្ថបទ របស់សាស្ត្រាចារ្យ
 បារាំងឈ្មោះ ឡាំងតាំង (Lintingre) ។

ក្នុងអត្ថបទនេះ អ្នកនិពន្ធនិយាយពីការរីកចម្រើន
 នៃសិក្សាធិការជាតិយើង ដោយសំគាល់ទៅលើ
 ស្ថិតិដែលគាត់បានប្រមូល ប៉ុន្តែគាត់ធ្វើតុល្យភាព
 នេះ លាតត្រដាងអំពីជំនួយបារាំងខាងផ្លូវវប្បធម៌
 គ្រប់យ៉ាង ។ នេះជាការធម្មតាទេ បើគាត់ចង់
 លើកឡើងពលស្រុកគាត់ ឱ្យឃើញមានបុព្វការ
 គុណអស្ចារ្យមកលើខ្មែរយើង ។

ប៉ុន្តែ លោកឡាំងតាំងធ្វើតុល្យភាពនេះធ្វើ
 ធ្វើលើអំពីរឿងភាសា គាត់លើកនេះ ដាក់នោះ
 ហាក់ដូចជាចង់ចាប់ខ្មែរប្រដល់នឹងខ្មែរ ដោយ
 ប្រើឃ្លាសិកសៀតបញ្ជាក់បញ្ជ្រាង ។ តើគាត់មាន
 គោលបំណងយ៉ាងណា? ជនបរទេសនេះត្រូវការ
 អ្វីមកវិវេក្នុងរឿងខ្មែរ? ។

សូមបញ្ជាក់ថា លោកឡាំងតាំងនេះ មិន
 មែនធ្វើតែសាស្ត្រាចារ្យទេ គាត់មានសរសេរ
 ការសិក្សាផ្សេងៗ ហើយទាក់ទងគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន តាំង
 តែពីព្រះសង្ឃទៅ ។ ប្រហែលជាដោយសកម្ម
 ភាពមិនស្រួលខ្លះ បានជាគាត់ត្រូវផ្លាស់ចេញពី
 ស្រុកខ្មែរ ។ ពួកគេបញ្ជូនគាត់ទៅស្រុកអាហ្វ្រិក
 សាឌុ សាឌុ ទៅចុះ! ។

ធម្មសាស្ត្រសម្ពុទ្ធ

សំណូមពរខ្លះរបស់សាស្ត្រាចារ្យ

នៅពេលចូលរៀនឆ្នាំសិក្សានេះ អ្នកគ្រូ
លោកគ្រូជាច្រើននៅខេត្តក្រៅ បានសរសេរសំបុត្រ
ឬ សាកសួរដោយផ្ទាល់មកសម្រាប់យើង ឲ្យជួយ
ដោះស្រាយ អំពីការផ្លាស់ប្តូរចេញពីខែត្រមួយទៅ
ទៅខែត្រមួយទៀត នឹងអំពីការប្រឡងចូលវិទ្យា
ស្ថានជាតិករកោសល្យ ផ្នែកសាស្ត្រាចារ្យ ។

មតិដែលយើងបានជកស្រង់មក មានដូច
តទៅនេះ ៖

ក - ការផ្លាស់ប្តូរ៖

១- តាមព័ត៌មានមកថា លោកគ្រូ-អ្នកគ្រូ
ដែលធ្លាប់បង្រៀននៅមធ្យមសិក្សា ៣ឬ៤ឆ្នាំ មក
ហើយក៏ដោយ, បើកាលណាសុំផ្លាស់ចេញពីខែត្រ
មួយទៅខែត្រមួយទៀតនោះរាជការក៏អនុញ្ញាតតាម
ពាក្យសុំ តែអាចដំរូវទំលាក់ទៅបង្រៀននៅបឋម
សិក្សាវិញបាន ។

២- មានលោកគ្រូ អ្នកគ្រូខ្លះទៀត ធ្លាប់បង្រៀននៅសាលាបឋមសិក្សានោះត្រូវរាជការហៅ
ចញ្ចូលឲ្យទៅបង្រៀននៅមធ្យមសិក្សាវិញដែរ ។

ចំពោះរឿងនេះ អ្នកគ្រូ-លោកគ្រូខ្លះសប្បាយ
ចិត្ត អ្នកគ្រូ-លោកគ្រូខ្លះទៀតក៏អាក់អន់ចិត្ត ផុត
សេចក្តីសង្ឃឹម ។ ចំណែកយើង យើងសូមប្រ-
សិទ្ធិពរ ជូនអ្នកគ្រូ-លោកគ្រូដែលទើបនឹងផ្លាស់
ពីបឋមសិក្សាមក សូមឲ្យលោកបានជ័យជំនះក្នុង-
ការបង្ហាត់កូនខ្មែរ ទៅតាមផ្លូវចំរើនគ្រប់ផ្នែកដើម្បី
បំរើទុក្ខមគតិ វឌ្ឍនធម៌ ។ តែរឿងម្យ៉ាងទៀត
ដែលគួរឲ្យយើងសោកស្តាយបំផុត គឺការផ្លាស់
លោកគ្រូ - អ្នកគ្រូ ពីមធ្យមសិក្សាមកបឋមសិក្សា
វិញនេះ ។

បើនិយាយពីការពិសោធន៍ នឹងសមត្ថភាព
ក្នុងការបង្រៀន គួរទុកលោកគ្រូ អ្នកគ្រូដែលធ្លាប់
បង្រៀននៅមធ្យមសិក្សានេះនៅដដែល ពោះបី
មានការផ្លាស់ប្តូរចេញពីវិទ្យាល័យ ឬអនុវិទ្យាល័យ
ណាក៏ដោយ ព្រោះបញ្ហាខ្លះសាស្ត្រាចារ្យនៅមធ្យម
សិក្សាខែប្រទេសខ្មែរ តែងតែមានចោទនៅឡើយ។
ដូចនេះ យើងសូមធ្វើសំណូមពរដល់ក្រសួងដែល
មានសមត្ថកិច្ចមេត្តាលែលកទុកលោកគ្រូ - អ្នកគ្រូ

ទាំងនេះឲ្យបង្រៀននៅមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាវិញ ព្រោះការ
ពិសោធន៍ និងសមត្ថភាពរបស់លោកទាំងអស់នោះ
ក៏មានបរិច្ចាគ ដើម្បីធ្វើឲ្យការសិក្សានៅមជ្ឈម
សិក្សាបានចំរើនដែរ ។

១ - ការប្រឡងប្រជែងចូល

វិទ្យាស្ថានជាតិគរុកោសល្យ៖

លោកគ្រូ-អ្នកគ្រូជាច្រើនចូលហើយចូលទៀត
ថា ហេតុអ្វីបានជាឆ្នាំនេះ រាជការមិនអនុញ្ញាតឲ្យ
លោកគ្រូ-អ្នកគ្រូណា ដែលបានធ្វើការគ្រប់ឆ្នាំសិក្សា
ហើយ ប្រឡងចូលវិទ្យាស្ថានជាតិគរុកោសល្យ
ហើយហេតុដូចម្តេចបានជាឆ្នាំទៅ រាជការអនុញ្ញាត
ឲ្យលោកគ្រូ-អ្នកគ្រូប្រឡងប្រជែងចូលបាន? ។

អភ័ព្វឆ្នាំនេះ មុនថ្ងៃប្រឡងមួយថ្ងៃ ទើប

រាជការចេញសេចក្តីប្រកាស មិនឲ្យលោកគ្រូ-អ្នក
គ្រូណា ធ្វើការមិនទាន់គ្រប់ ៣ឆ្នាំប្រឡង ។ បេក្ខ-

ជនជ្រុលច្របល់ ព្រោះមិនយល់នូវគំនិតនៃសេចក្តី
ប្រកាស ។ អ្នកទាំងអស់គ្នាកើតព្រួយបារម្ភសៅ
ហ្មត់ចត់យ៉ាងខ្លាំង ។ មតិផ្សេងៗផុសចេញមក។
អ្នកខ្លះនិយាយថា បើគិតតាមឆ្នាំសិក្សា ហើយ
ប្រឡងនៅពេលមហាវិស្សមកាលផងទៀត នោះ
គ្មានទាស់ខុសអ្វីទេ ពីព្រោះដល់ពេលចូលរៀន
គ្រប់ល្អម ។ អ្នកខ្លះទៀតយល់ថា បើរង់ចាំមួយ
ឆ្នាំទៀត នោះឡើងដល់ទៅបួនឆ្នាំ វាផុតពីកំរិត
រាជការកំណត់បីឆ្នាំទៅហើយ ។

ក្នុងយោបល់នេះ យើងសូមធ្វើសំណូមពរ
ដល់គ្រូស្នងមានសមត្ថកិច្ចគ្រប់យ៉ាងណា ឲ្យ
លោកគ្រូ-អ្នកគ្រូដែលធ្វើការគ្រប់បីឆ្នាំសិក្សាហើយ
បានចូលប្រឡងប្រជែង ដូចជាសម័យប្រឡងឆ្នាំ
១៩៦០ ផង ។

សមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

ដំណឹងពីមិត្តយើង

យើងមានសេចក្តីរករាយ និងជូនដំណឹងដល់

មិត្តយើងថា :

- កាលពីថ្ងៃ ១៤ - ៨ - ៦១ នេះ គណៈប្រតិភូ

សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរមួយដែលមានលោកឈរតិមហុន

មានឧបទេសសារវិទូ កែបន្លំ អ្នកស្រីជនវែន

បានចេញដំណើរទៅសហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីសិក្សា

ពីកម្មវិធី និងពីអភិបាលសាលាមធ្យមសិក្សា ។

- កាលពីថ្ងៃ ១៧ - ៧ - ៦១ លោកខ្នងសារិនបាន

ចេញដំណើរទៅប្រទេសបារាំង សិក្សាអំពីការ

អភិបាលអនុវិទ្យាល័យនិងវិទ្យាល័យ ។

- លោក ម៉ែ លន់ និងខុច ផាន់ បានទៅរួមប្រជុំ

សន្និសីទនៅជប៉ុន ម្នាក់ស្តីពីសិទ្ធិ អ្នកទីពីរស្តីពីការ

ស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រមកចូលនៅអាស៊ីអគ្នាយ ។

- លោក ភីន តុន បានអញ្ជើញគ្រូឡប់មកពី

ប្រទេសបារាំងដល់ភ្នំពេញវិញហើយ ។ សព្វថ្ងៃ

លោកកាន់ដំណែងជានាយកទុត្តមសិក្សា ។

- លោក ព្រាប ប៊ិន បានគ្រូឡប់មកដល់ភ្នំពេញ

វិញ ពីថ្ងៃ ៧ - ៧ - ៦១ ក្រោយពីបានបំពេញ

បេសកកម្មមួយឆ្នាំនៅប្រទេសបារាំង ។ សព្វថ្ងៃ

លោកកាន់ដំណែងជាអគ្គលេខាធិការនៅមហាវិទ្យា

ល័យអក្សរសាស្ត្រ ។

- លោក ឡឹក វ៉ែន ជាហិរញ្ញវិទូ សមាគមយើង

ទើបតែនឹងបានចុះត្រីយ៉ាងប្រណិត ដែលទើបនឹង

កើតនៅពេលថ្មីៗនេះ ។ សមាគមសូមសរសើរ

ដល់បិតាមានកិត្តិយ៍នេះ ។

ជួយផ្សាយ ទិស្សតារាវិទ្យា "សាស្ត្រាចារ្យ"

គឺ ជួយពង្រីក សមាគម របស់មិត្ត ។

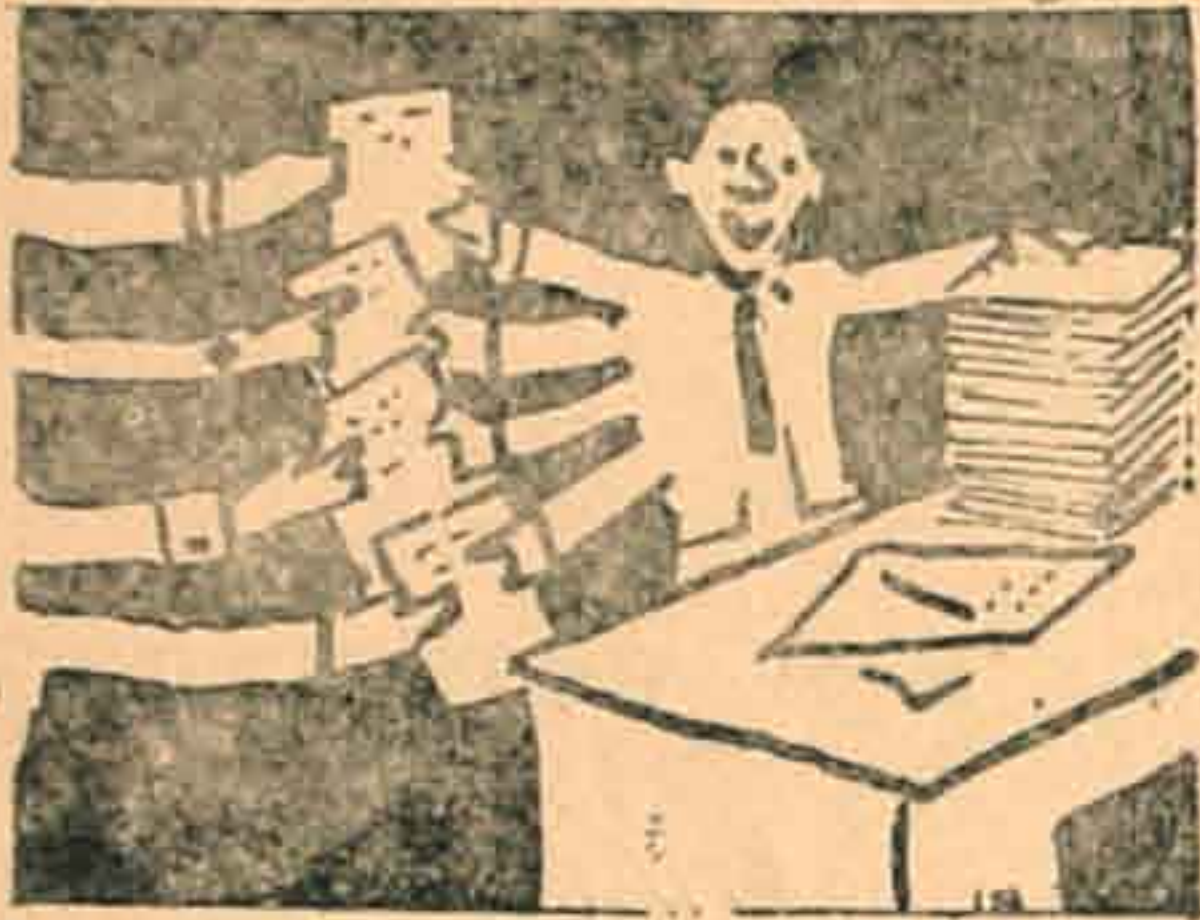
ការនៃមិត្តដំណឹងសមាគមសាស្ត្រាចារ្យ

បើមិត្តចង់ជួយ ឲ្យសមាគមយើង“ដើរ”

មិត្តធ្វើយ៉ាងនេះ ។

ធ្វើតាមលំនាំខ្លះ ដើម្បី ៖

១- ចែកទស្សនាវដ្តី

២- ហៅមិត្តឯទៀតៗ ប្រជុំពិភាក្សាការសិក្សានៅតំបន់

៣- ប្រមូលភាគទាន ពីខ្មែរម្តង ហើយ

ធ្វើអាណត្តិ តាមប្រៃសណីយ៍ទៅហិរញ្ញវត្ថុ

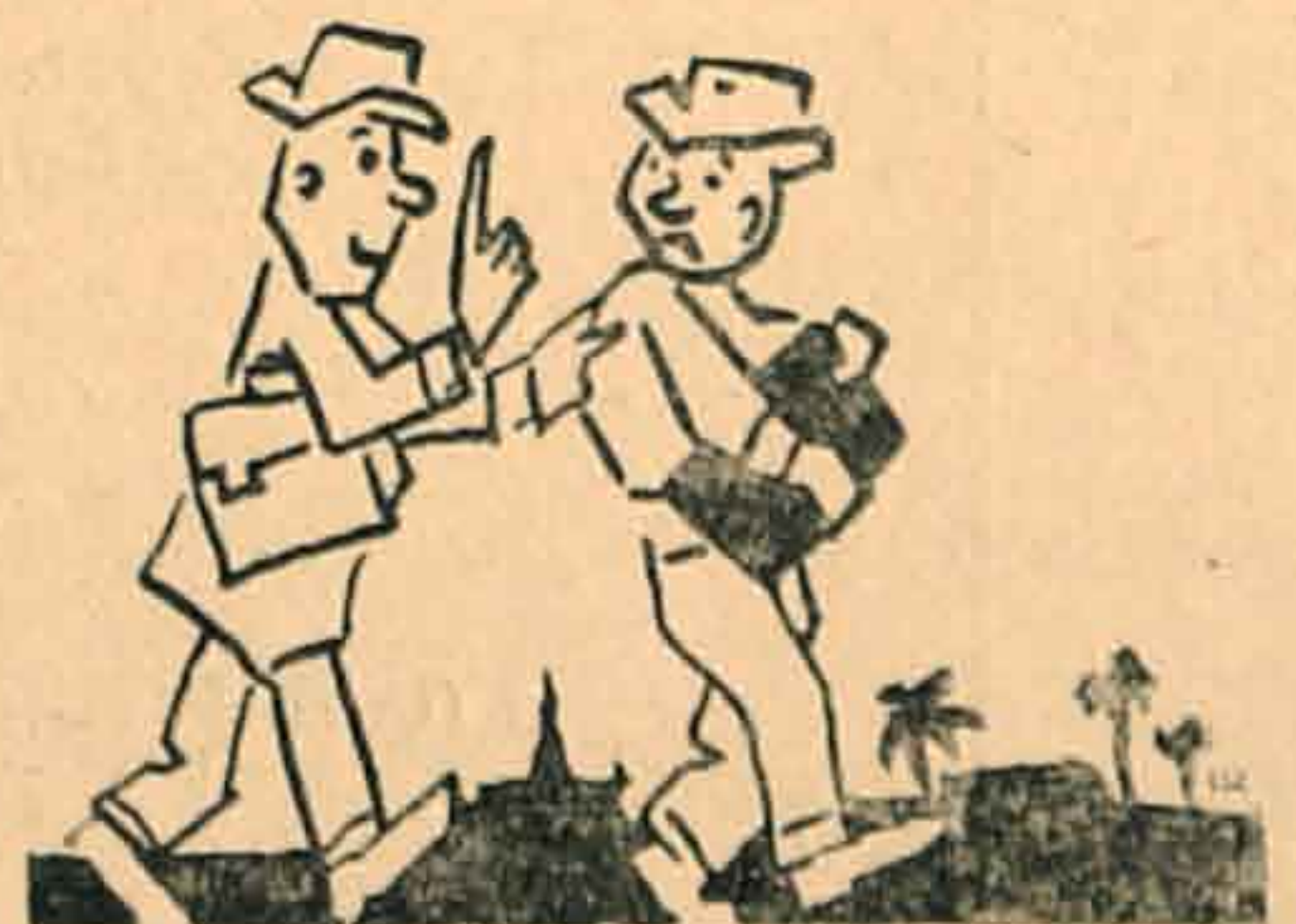
៤- ជួយលក់ទស្សនាវដ្តី

៥- ទទួលបំណុល ពីសមាជិកចូលថ្មី

៥- រំលឹកពីអត្ថបទ ដែលមិត្តម្នាក់ ភ្លេចសរសេរ

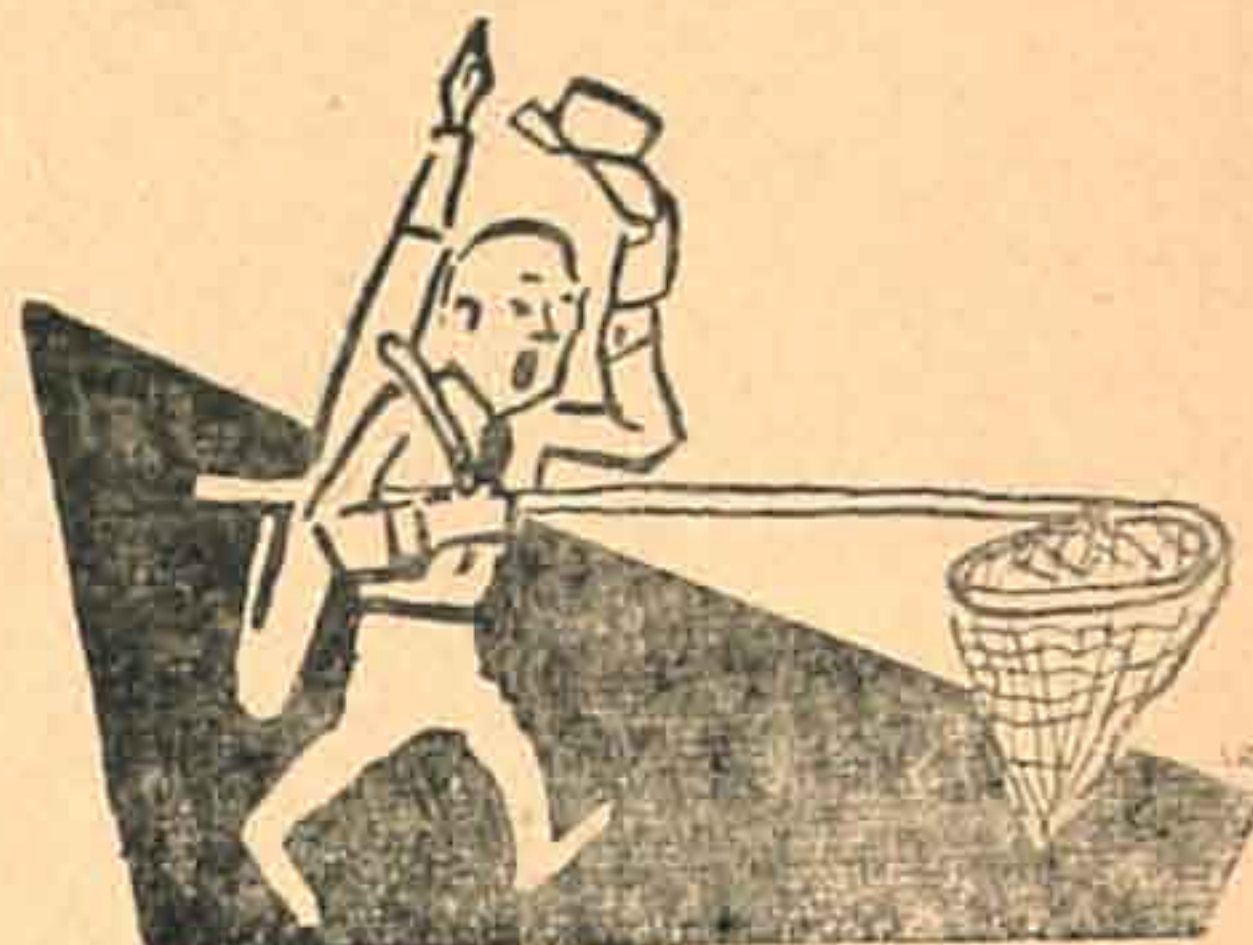

៧- ធ្វើតតិមានទៅគណៈ

កម្មាធិការនាយក

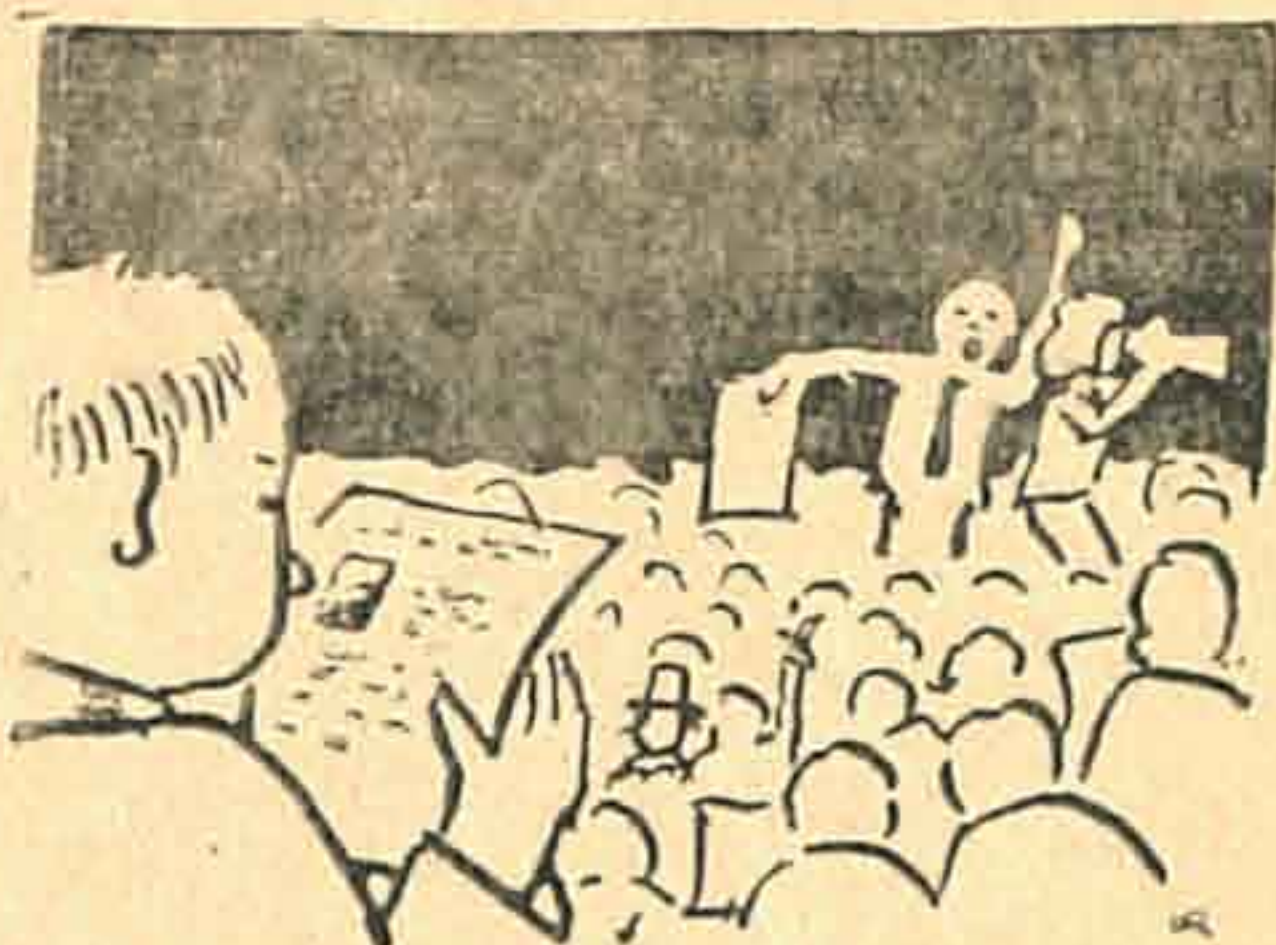

៨- ស្នាក់ដំណើរកំឡែកចរាចរ

៩- ធ្វើគម្រោងប្រជុំសាស្ត្រាចារ្យ

ដើម្បីសួរពីសុខទុក្ខសមាជិក

១០- ពិនិត្យកម្មវិធីទៀត

ឲ្យជួយការងារម្តង ៗ

ចំពោះ អត្ថបទ ដែលមិត្តសរសេរហើយក្តី

ចំពោះ ទស្សនាវដ្តី ដែលមិត្ត មិនបានបាន ទទួលក្តី

នឹងចំពោះ សំបុត្រស្នាម ផ្សេងៗ ទៀតក្តី

សូមផ្ញើមកទាក់ទង នឹង

លោក ឡឹក . វ៉ែន សាស្ត្រាចារ្យ វិទ្យាល័យ ស៊ីសវត្ថុ ។

កិច្ចការដែលគួរដឹង

សំណួរ : តើរដ្ឋបាលស្រុក - ឃុំអាចបញ្ជូន
ដំណាងទៅសន្តិភាពការណ៍ ក្នុងទីប្រជុំ
ប្រឹក្សាសាស្ត្រាចារ្យ ឬទីប្រជុំប្រឹក្សាវិន័យ
នៃសាលាឬទេ ? ។

ឆ្លើយ : តាមច្បាប់ផ្ទៃក្នុង (règlement intérieur)
ដែលប្រើប្រាស់ក្នុងវិទ្យាល័យ នៃព្រះរាជាណាចក្រ
ក្រុមប្រឹក្សាសាស្ត្រាចារ្យមានសមាសភាពរួមគ្នា បានហ្នឹង សិក្សាភិក្ខុ
អគ្គានុក្ស និងសាស្ត្រាចារ្យគ្រប់ថ្នាក់ ទាំងអស់ រីឯក្រុមប្រឹក្សាវិន័យ ក៏មានតែ
បានហ្នឹង សិក្សាភិក្ខុ អគ្គានុក្ស និងសាស្ត្រាចារ្យពីរបីនាក់ ដែលបានជ្រើស
តាំងជាសមាជិក ។ គ្មានភ្នាក់ងារក្រៅសាលាមករួមប្រជុំបានឡើយ ។ ចញ្ញានេះ
ជាចញ្ញា ស្វ័យភាព នៃកិច្ចការសិក្សា ក្នុងបរិវេណសាលានិមួយៗ ។
ប៉ុន្តែ បានហ្នឹងសាលាមានការ និងទាក់ទងនឹងរដ្ឋបាលស្រុកឃុំ ចំពោះការ
ងារទូទៅ ដូចជាការសន្តិសាលា ការហត្ថកម្មលើកងរ៉ាល់ ការចាក់ថ្នាំបង្ការរោគ
ការងារយុវនិស្សិត ។ល។

រដ្ឋបាលស្រុកឃុំ និង ឥតកម្លាយសិស្សអាចចូលរួមប្រជុំតាមចិត្តជាមួយបាន
ហ្នឹង និង សាស្ត្រាចារ្យក្នុងអង្គការដូចជាសមាគមពង្រីកសិក្សា ឬ សមាគម
កីឡា ដែលមានសកម្មភាពរីកចេញក្រៅបរិវេណសាលា ។

សំណួរ : សាស្ត្រាចារ្យខ្លះដែលទៅកាន់ដំណែង
ជាបានហ្នឹងនៅអនុវិទ្យាល័យបើកថ្មីៗ បានប្រទះនឹងការលំបាកខ្លាំង ដោយខ្លះ
សម្ភារៈគ្រប់យ៉ាង គុកៅឥត ការខ្សោយ ដីស
ស្បៀវកៅមើល ផែនទី - - - ។ ជួនកាល
រត់ទៅខ្ចី ពីសាលាបឋមសិក្សា ហើយ
រវល់តែគេតាមមកទារវិញត្រឹកល្ងាចៗ ។
តើដោះស្រាយយ៉ាងណា ?

ឆ្លើយ : វិធានការមុនដំបូង គួរទាក់ទងក្រសួង
អប់រំជាតិឲ្យគេដោះស្រាយឲ្យ ដោយ
បន្ទាន់ ។ ជាពិសេស សូមចញ្ជាក់ឲ្យ
គេបំរុងថវិកាសំរាប់សាលាខ្លួន បានគ្រប់គ្រាន់
ហើយតាមសួរឲ្យមែនទែនប្រយ័ត្នមានការភ្ជួរភ្ជាង ។ បើក្នុងឆ្នាំសិក្សា
នេះ គ្មានថវិកាបំរុងពីមុនសំរាប់សាលា

ទេ ដោយសាលាកើតក្រោយពេលបំ
 រុន្តិវិកា គោនៃខ្លះខ្លះសូមឲ្យរាជការ
 ដោះស្រាយដោយមធ្យោបាយណា ពាល់
 តែបាន ពីព្រោះតែអនុវិទ្យាល័យបើកទ្វារ
 ហើយ ឲ្យបានហ្វាន់គ្នាខ្លះខ្លះម្នាក់ឯង
 (ជួនកាលមិនទាន់ទាំងបើកប្រាក់ខែផង)
 នោះ គ្នាមុខជា "ពាល់គំនិតហើយ" ។

វិធានការមួយទៀតក្រៅផ្លូវការ បាន
 ហ្វាន់គ្នាទៅទាក់ទងនឹង រដ្ឋបាលស្រុក-

ខែត្រ ទាក់ទងនឹងឥតុកម្មាយសិស្សអ្នក

ស្រុក ទាក់ទងសមាគមពង្រីកសិក្សា

បើមាន ឲ្យគេជួយជាអំណោយគ្រប់យ៉ាង

ក្រែងដោះស្រាយបានខ្លះ ។

សំណួរ - សមាគម មានសមាជិកចំនួនហើយ

មកដល់ពេលសព្វថ្ងៃនេះ ?

ឆ្លើយ - សមាគមយើងមានសមាជិក ៥៦០នាក់

ហើយ ។ គួរមិត្តរករាយ នឹងសរសើរ

ដល់មិត្តទាំងឡាយ ដែលបានទំនាក់ទំនង

ផ្តល់សមាជិកថ្មីឲ្យសមាគម ។

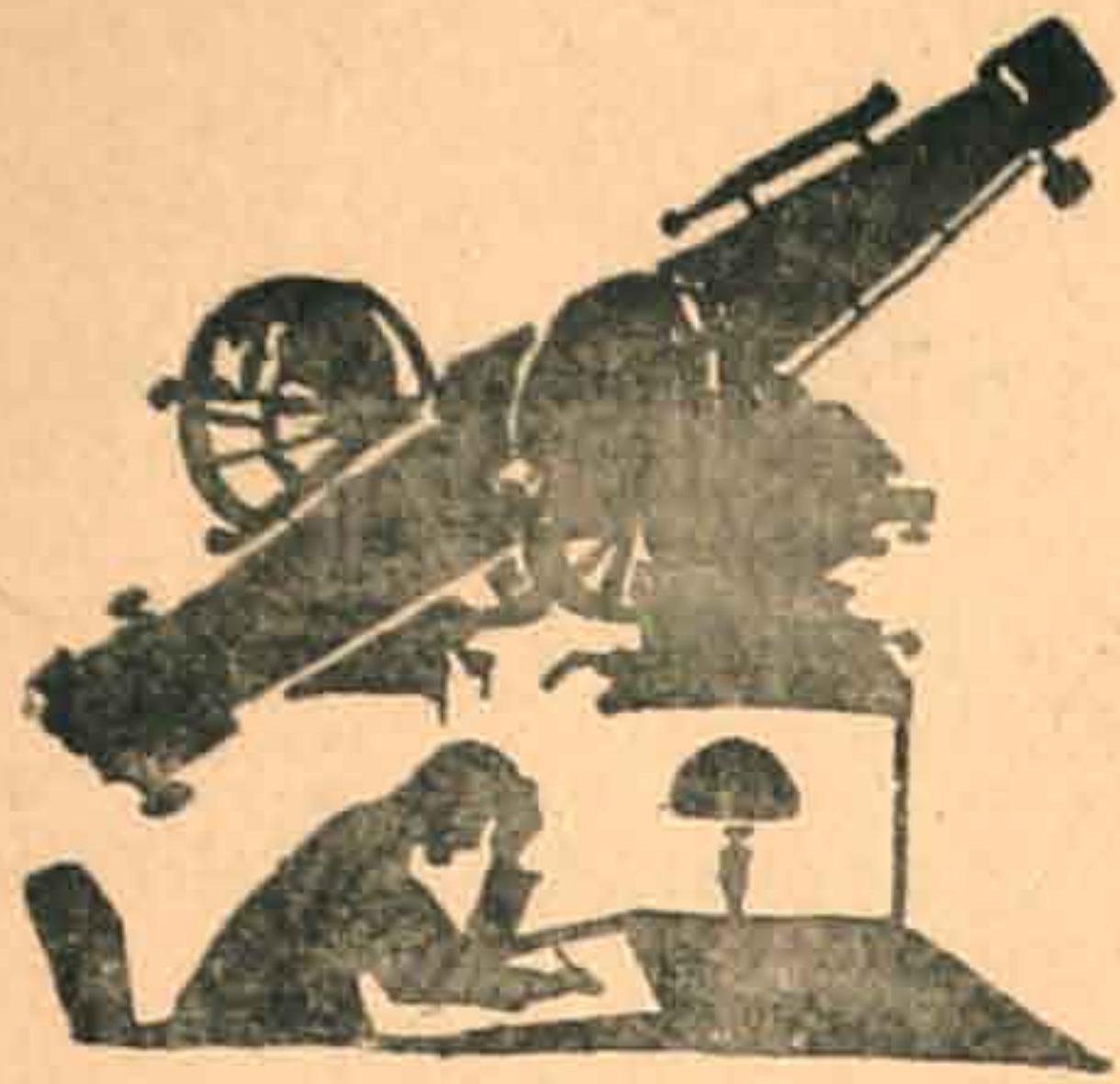
សូមមិត្ត ជួយឧបត្ថម្ភ

ទស្សនាវដ្តី "សាស្ត្រាចារ្យ" យើង

- ដោយជួយជាវ នឹងជួយផ្សាយឲ្យគេជាវ

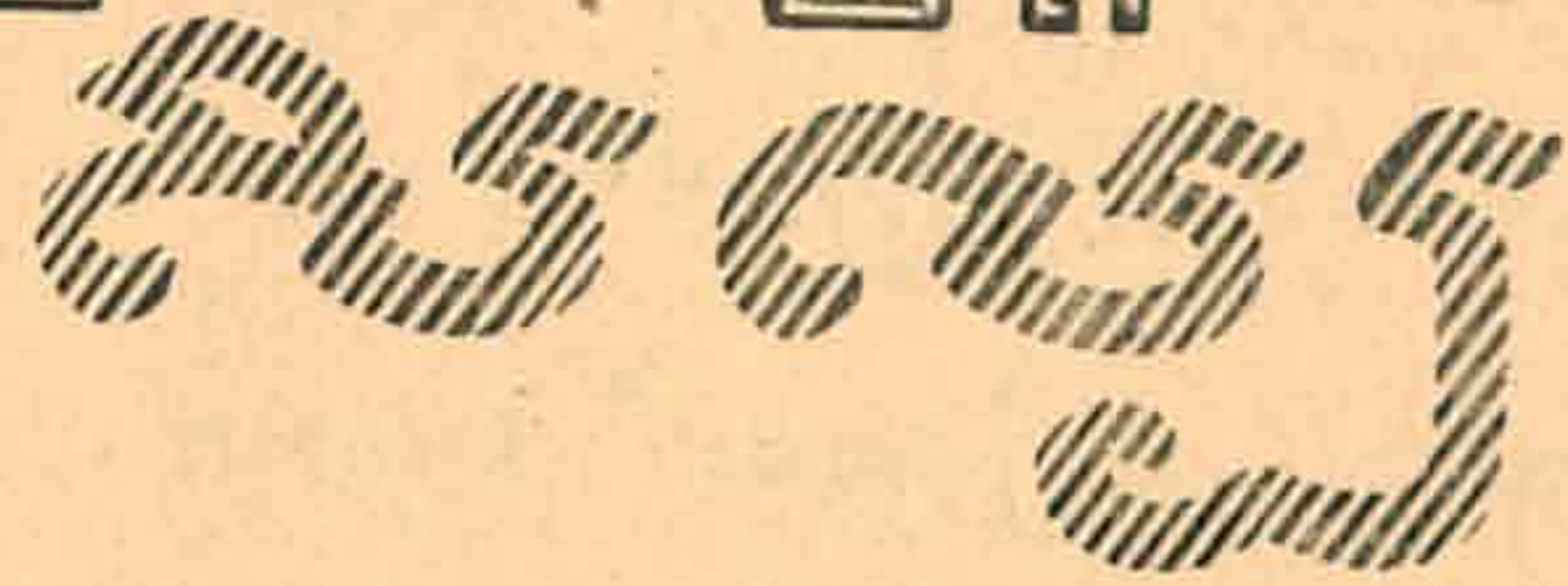
- ដោយជួយអត្ថបទផ្សេងៗ

- ដោយជួយជាសំភ្លើង នឹងទំនៀម

នគ្រូសាស្ត្រ

៧៧

អំពីម៉ាស៊ីនដែលបោះគិត

អស់មត៌កសាស្ត្រា ចារ្យប្រហែលជាធ្លាប់បានឮ
 គេនិយាយអំពីម៉ាស៊ីនអេឡិចត្រូនិកសំរាប់គិតលេខ
 ដែលបារាំងហៅថា calculatrices
 électroniques ។ ម៉ាស៊ីនបែបនេះអាចជំនួស
 មនុស្សច្រើននាក់ ក្នុងការគិតលេខ ហើយវាធ្វើ
 លេខក្នុងពេលយ៉ាងខ្លីបំផុត ។ ទុបមាដូចជាការ
 គិតលេខ ដែលដំរូវឲ្យអ្នកប្រាជ្ញជាច្រើនក្រុមអង្គុយ
 ធ្វើអស់ពេលច្រើនឆ្នាំ ម៉ាស៊ីនអេឡិចត្រូនិកយក
 មកគិតតែក្នុង ពីរបីនាទីជាការស្រេចហើយគ្មាន
 ការប្រឡំទៀតផង ។

ប៉ុន្តែបើម៉ាស៊ីនបែបនេះប្រើបានត្រឹមតែគិត
 លេខជំនួសមនុស្ស យើងមិនជាស្នើប៉ុន្មានទេ ។
 តែឥឡូវ គេប្រើម៉ាស៊ីនទាំងនេះឲ្យបកប្រែភាសា
 មួយទៅភាសាមួយ ដូចជាប្រែភាសាអង់គ្លេស
 ទៅភាសារុស្ស៊ីឬប្រែប្រាសមកវិញជាដើម ។ ម៉ា-
 ស៊ីន នេះនិយាយឬសរសេរត្រូវតាមច្បាប់វេយ្យា-

ករណ៍នៃភាសានីមួយៗឥតខ្ចោះ ហើយសព្វថ្ងៃ
 ម៉ាស៊ីនមួយអាចបកប្រែបានប្រហែល ៤០០០ពាក្យ
 ក្នុងមួយនាទី គិតទៅវាបកប្រែហ្នឹងជាងមនុស្ស
 ឆ្ងាយណាស់ ។

មិនតែប៉ុណ្ណោះ គេប្រើម៉ាស៊ីនបែបនេះឲ្យ
 “មាន” ឯកសារពីសម័យបុរាណ ដូចជាអក្សរចា-
 រិកជាវិម្សន្តមរមសស្ត្រម មនុស្សដែលសាចស្តុន្យ
 ជាច្រើនពាន់ឆ្នាំទៅហើយជាដើម ។ ឥឡូវនេះ
 គេ “បង្រៀន” ម៉ាស៊ីនទាំងនេះ ឲ្យចេះមាន
 អក្សរភ្លេង ចេះតែងបទភ្លេង ចេះលេងអុកចក្រ
 ជាមួយមនុស្ស ។ គេប្រើវាប្រៀបវាចនាខ្មែរក្រមក
 បាន គឺប្រើឲ្យវាកត់ចំណាំពាក្យ ឬសេចក្តីឯកសារ
 ទុកច្រើនប៉ុន្មានក៏បាន វាមិនចេះភ្លេចទេ ហើយបើ
 គេសួរវា វាធ្វើប្រាប់មួយរំពេចឥតបាច់ស្រាវ
 ជ្រាវនឹកយូរទេ ។

លទ្ធផលយ៉ាងនេះ អស្ចារ្យពេក ស្ទើរតែមិន

ហ៊ានជឿផង ។ សូមដំរាបថា ម៉ាស៊ីនដែលធ្វើ
 ការជំនួសខ្លួនក្បាលមនុស្សបែបនេះ មានប្រើប្រាស់
 ពិតប្រាកដក្នុងលោកយើងសព្វថ្ងៃនេះ ។ គ្រឿង
 គ្រៅសរសៃសស្គន៍ដែលធ្វើបានជាម៉ាស៊ីននេះ ប្រ-
 ទាក់ប្រទងគ្នាប្រហែលតែនឹងសរសៃវិញណាខ្លះ
 ក្បាលមនុស្សដែរ ។ កាលពីដើមដំបូង ផ្ទះឬបន
 ប្រាំជាន់ ជាក់គ្រឿងម៉ាស៊ីនតែមួយស្ទើរតែមិន
 អស់ ប៉ុន្តែសម័យឥឡូវ ដោយសារគេចេះប្រើ
 ត្រង់ស៊ីស្ត័រ (transistors de germanium ou
 de silicium) តូចៗ ល្អិត ជំនួសអង្គជុំវិញធំៗ
 ម៉ាស៊ីនជាន់ថ្មីមានទំហំប៉ុនប៉ណ្ណោះ ហើយស៊ីក-
 ឡាំងអគ្គីសនីក៏តិចផង ។

បើនិយាយឲ្យងាយយល់ពីរបៀបប្រើម៉ាស៊ីន
 “ចេះតិច” នេះ យើងសូមដំរាបយ៉ាងខ្លីដូចតទៅ។
 ម៉ាស៊ីននេះស្តាប់នឹងយល់បញ្ជាបាន លុះត្រាតែ
 គេ ប្រែចំណោទដែល វាត្រូវដោះស្រាយជាសញ្ញា
 តាមក្បួន (signaux codifiés) តាមចំណាំរបស់
 វាសិន ។ គេចៀសវាងមិនប្រើសញ្ញាច្រើនតូច
 ជួនកាលគេប្រើតែសញ្ញា ២ តូច មានលេខ ១ និង
 លេខ ១ សូន្យជាដើម ។ ឧបមាគេចង់បកប្រែកំណាព្យ
 មួយជាភាសាដទៃ គេត្រូវតែអក្សរទាំងអស់ទៅជា
 លេខ ១ និងលេខ ១ សូន្យចំរុះគ្នា ធ្វើយ៉ាងនេះសិន

ទើបម៉ាស៊ីន “យល់” ។ លុះគេដាក់
 ប្រធានជាសញ្ញាបែបនេះក្នុងម៉ាស៊ីនហើយ គេត្រូវ
 កំណត់កម្មវិធី ឲ្យម៉ាស៊ីនដឹងរបៀបដំណើរដោះ
 ស្រាយទៀត ។ ឧទាហរណ៍គេកំណត់កម្ម
 វិធីឲ្យម៉ាស៊ីនមានទំនងយ៉ាងនេះ “ឯងត្រូវគុណ
 ចំនួននេះ នឹងចំនួននេះ យើញប៉ុន្មានយកទៅ
 ដកនឹងចំនួននោះ ហើយឯងត្រូវកត់លទ្ធផលទុក ។
 រួចឯងយកចំនួនមួយទៀតចែកនឹងប្រាំ យើញប៉ុន្មាន
 យកទៅបូកនឹងចំនួនដែលបានកត់ទុកពីមុន ។
 ជាទីបញ្ចប់ ឯងប្រាប់លទ្ធផលមកអញ!” ។ ម៉ាស៊ីន
 ធ្វើយមកវិញស្ទើរតែសញ្ញា ១ និងសូន្យ; ម្ចាស់
 ត្រូវបកស្រាយមកជាភាសាមនុស្សសាមញ្ញវិញទើប
 គេយល់ ។ ម៉ាស៊ីនដើរឯក គឺម៉ាស៊ីនដែលធ្វើការ
 ទាំង ៣ មុខ (បកប្រែប្រធានជាសញ្ញា , អនុវត្ត
 កម្មវិធី , បកប្រែលទ្ធផល) ដោយខ្លួនឯងបានមិន
 រំពឹងជំនួយពីមនុស្ស ។

មិត្តយើងអាចលាន់មាត់ថា ម៉ាស៊ីននេះគ្មាន
 អ្វីជាអស្ចារ្យទេ ពីព្រោះមនុស្សដាក់កម្មវិធីប្រាប់ផ្លូវ
 មុនអស់ទៅហើយ ។ ធ្វើយថាពិតដូច្នោះមែន ប៉ុន្តែ
 ម្ចាស់វាអាចបង្កប់ឲ្យវាចំណាំវិធី ដោះស្រាយចំ
 ណោទរាប់ពាន់យ៉ាង ឲ្យវាចំណាំក្បួនវេយ្យាករណ៍
 ច្រើនភាសា ហើយវាមិនចេះភ្លេចឬប្រឡំក្បួនបាន

ទេ ។ ដល់ពេលធ្វើការ ម្ចាស់គ្រាន់តែប្រាប់វាឱ្យ
 ដោះស្រាយចំណោទតាមវិធីនេះៗ ឬ តាមក្បួន
 វេយ្យាករណ៍ភាសានេះៗ ជាការស្រេច ។ សត្វថ្ម
 នេះ ម៉ាស៊ីនខ្លះចេះ «ត្រិះរិះរកហេតុផល»
 (operations de logique) ដឹងថាបើគេចោទបញ្ហា
 បែបនេះមក ត្រូវប្រើវិធីនេះៗដោះស្រាយទើបសម
 ហេតុសមផលជាងវិធីដទៃទៀត ។ យ៉ាងណាមិញ
 ក្នុងការបង្រៀនម៉ាស៊ីនឱ្យចេះលេងអុកចតុរង្គ
 ម្ចាស់វាពន្យល់ក្បួនល្បួងឱ្យដឹងថា គោលដើរ
 យ៉ាងនេះ សេះដើរយ៉ាងនេះ នាងដើរយ៉ាងនេះ
 ស្តេចដើរយ៉ាងនេះ ។ល។ ប៉ុន្តែលេងមួយក្តាដំបូង
 ម៉ាស៊ីនច្បាស់ជាលេងចាញ់ម្ចាស់វា ប៉ុន្តែវាចេះក្បួន
 ល្បួងហើយក្តី ។ ខណៈនោះម្ចាស់ប្រាប់វាថា
 បើមិញលេងស្មៀតនេះទៅ ឯងលេងស្មៀតនោះ
 មកទើបដោះកុនរួច ។ លុះលេងបាន ៥០-៦០ក្តា
 ម៉ាស៊ីនចំណាំ ការពិសោធន៍បានកាន់តែច្រើន ម្ចាស់
 ក៏ភ្ញាក់ស្មៀតចាញ់ម៉ាស៊ីនវិញម្តងៗ ។ លុះលេង
 បានមួយពាន់ មួយម៉ឺនក្តាម៉ាស៊ីនចេះទប់ទល់បាន
 គ្រប់ស្មៀតទាំងអស់ ពេលនោះម្ចាស់វាលេងចាញ់

ហួត ។ គិតសព្វៗទៅ វិញដែលរៀនខាងប្រើឱ្យ
 ម៉ាស៊ីនគិតគូរជំនួសមនុស្ស ដែលបារាំងហៅថា
 la cybernétique ប្រើវិធីដូចគ្នានឹងសាស្ត្រាចារ្យ
 យើងដែរ គឺទំលាប់ឱ្យសិស្សចំណាំបានច្រើនសិន
 ទើបទំលាប់ឱ្យត្រិះរិះពិចារណា ផ្តល់ជំនាញ ។
 បើដូច្នោះ គេទៅថ្ងៃមុខ យើងគួរចាត់ទុកថា
 មនុស្សអាចធ្វើម៉ាស៊ីនមានប្រាជ្ញាជាងខ្លួនក្បាលខ្លួន
 ឬយ៉ាងណា? ត្រង់នេះយើងសូមធ្វើយថា មនុស្ស
 អាចសាងម៉ាស៊ីនដែលកាន់តែពូកែសក្តិសិទ្ធិ អាច
 ជួយខ្លួនក្នុងសកម្មភាពផ្សេងៗនឹងពិបាកៗបាន ។
 ប៉ុន្តែតាំងពីអតីតកាលមក យើងមិនដែលឃើញប្រ
 ជាប់ប្រជាដែលធ្វើដោយដៃមនុស្ស ជំនួសមនុស្ស
 បានគ្រប់ដំណូកទាំងអស់ទេ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏
 មនុស្សនៅតែមើលខុសត្រូវ ដឹកនាំម៉ាស៊ីនអេឡិច
 ត្រូនិកគ្រាន់តែជួយមនុស្សក្នុងការត្រិះរិះគិតគូរផ្នែក
 ខ្លះៗ ដើម្បីចំណេញពេលកម្លាំងនឹងចំណេញ
 ពេល ប៉ុន្តែវាពុំអាចមានសតិសម្បជញ្ញមាន មនោ
 សញ្ញាគន្តោសឡើយឯងៗ ជួសជុលក្បាលមនុស្ស
 បានឡើយ ។

ទស្សនា ភាពយន្ត ខ្មែរ

សារៈសំខាន់នៃភាពយន្ត

យើងមិនបាច់បង្ហាតពេលឲ្យយូរ ដើម្បីកែតម្រូវ
នឹងរាប់រៀបពីសារៈសំខាន់នៃភាពយន្ត ក្នុងការក-
សាងនិងលំអរប្រជាជនជាតិ និងក្នុងការអប់រំមហាជន-
ទេ ។ សារៈសំខាន់នេះមានជាក់ស្តែងណាស់
ជាពិសេសគឺក្នុងការអប់រំយុវជន ។

យើងគ្រាន់តែទាញសម្បជញ្ញាមិត្តសាស្ត្រាចារ្យ
យើងថា ក្នុងសតវត្សទី២០ យើងនេះភាពយន្តជា
មែកធានីមួយយ៉ាងសំខាន់ បែបសំខាន់បំផុតផង
ក្នុងចំណោមមែកធានីសំខាន់ៗ ទាំងឡាយនៃវប្ប-
ធម៌ ។ នេះព្រោះថា ភាពយន្តមានឧកាស មាន
ទឹកភ្លៀង មានលក្ខណសម្បត្តិបំបាច់គ្រប់គ្រាន់ សំ-
រាប់ក្រោមអ្នកទស្សនា ។ ហើយម្យ៉ាងទៀត តាម
ចង្អុលនៃការរួមបញ្ចូលគ្នា ភាពយន្តជាមធ្យោបាយ
លំហែមួយ ដែលបានគេនិយមជាងគេ (មិននិយាយ
ពីវិទ្យុទូរទស្សន៍) ហើយប្រមូលបានមហាជនកុះ-
ករជាងគេទៀត ។

បើភាពយន្តហើយ មានលក្ខណៈល្អស្រស់ចំព្រង
នោះរស្មីនៃវប្បធម៌ក៏តាមនោះ ឯកំរិតវប្បធម៌នៃ
មហាជន ក៏ឡើងតាមនោះដែរ ។ ហើយនៅក្រៅ
ប្រទេសវិញ នោះការស្នាស នឹងការទទួលស្គាល់

តម្លៃនឹងខ្លឹមសារនៃប្រទេសជាតិយើងពីសំណាក់
ជនបរទេស ក៏មានល្បឿនទៅតាមនោះមួយកាត
ទៀត ។ តែបើភាពយន្តហើយ ផ្តួសផ្តាសអាវ៉ែស
ពុករលួយកាប់ចាក់ នោះមហាជនពិសេសគឺយុវជន
ក៏ទៅទំស្រែបស្រាលទៅតាមនោះមួយកំរិតដែរ។
តាមពិតយុវជនកំពុងបិតនៅក្នុងវិយករវិក ហើយ
នឹងវិយវិបុរសនិយម ដែលចូលចិត្តណាស់ខាងកំ-
រើក, ចលនាវិញ្ញាណបសាទទាំងប្រាំបួន ។
រួចបើនៅក្រៅប្រទេសវិញ នោះគេវាយតម្លៃយើង
ខុសស្រឡះតែម្តង ។

លក្ខណៈភាពយន្ត

ដោយយកចិត្តទុកដាក់ជាខ្លាំង ទៅលើសារៈសំ-
ខាន់និងឥទ្ធិពលដែលភាពយន្តបានជះទៅលើមហា-
ជននេះ ហើយដោយមានចំណងចង់ផ្តល់វិភាគទាន
ខ្លះដល់ភាពយន្តខ្មែរយើង ដែលទើបនឹងចុះតម្លៃ
ឡើងនេះ យើងសូមឲ្យមតិខ្លះ ចំពោះខ្សែដែលបាន
ចញ្ចាំងមកហើយ ។ តែ, ដើម្បីវិនិច្ឆ័យថា ខ្សែណា
ចំរើនឬអ្នកចង់ត្រង់ណាៗនោះ គប្បីយើងសម្រេច
លក្ខណការណ៍ជាមុនសិន ។ ខ្សែភាពយន្តក៏ដូចជា
មែកធានីឯទៀតៗនៃវប្បធម៌ និងចំរើនបាន លុះ

ណាតែបានបំពេញលក្ខណៈជាតិ, វិទ្យាសាស្ត្រ
នឹងប្រជាធិប្បតេយ្យជាអាទិ៍ ក្នុងអត្ថន័យសិន ។

៩១) គឺមានការបញ្ជាក់ឱ្យយើងឃើញនូវរូបភាពជាក់
ស្តែងនៃសង្គមជាតិយើង ឬបុគ្គល ឬសភាពដែល
អាចនឹងកើតឡើងបាន នៅក្នុងសង្គមជាតិយើង មិន
មែនចម្លងពីសៀមបន្តិច ពីភូមិបន្តិច ដើម្បីសារុបគ្នា
មកធ្វើជាប្រឡាំងកាសទេ ។ លក្ខណៈសៀម ទុក
ឱ្យសៀមគេលេងទៅ លក្ខណៈភូមិ ភូមិគេលេងទៅ
ហើយ ឯលក្ខណៈគោរពបោយ ឬស្និទ្ធិប្រហែលៗ
គ្នានោះ វាជាការរបស់គេទេ ។ លក្ខណៈបុរាណ
របស់យើង យើងត្រូវតែរក្សាទុកនូវចំណុចល្អ តែនេះ
ទៀតក៏ដើម្បីតែនឹងរកសន្តិភូមិបច្ចុប្បន្នកាល ដើម្បី
នឹងឈានទៅអនាគតប៉ុណ្ណោះ មិនមែនគ្រាន់តែ
រក្សាទេៗទេ ពីព្រោះសំខាន់ គឺត្រូវទៅមុខ ។ គឺ
ប្រឆាំងលក្ខណៈ អាណានិគមនិយមពុករលួយ
ប្រតិករិយា ។ ប៉ុន្តែលក្ខណៈជាតិទាំងនេះ ក៏ត្រូវមាន
ទាក់ទងនឹងវប្បធម៌អន្តរជាតិ ចំរើនដែរ មិនមែន
ដឹងតឹងតែម្នាក់ឯងនោះទេ ។

៩២) គឺទំកំចាត់ឱ្យអស់ នៅដំនើរមិនសមហេតុ
ផលគ្រប់បែបយ៉ាង មានការរក្សាអ្នកតា ខ្មោចបិសាច
ជាដើម ។ ឬបើមិនបានដល់ទៅកំចាត់ដោយសកម្ម
ទេ ក៏មិនត្រូវលើកយករឿងមកបំផុសដែរ តែត្រូវ

ធ្វើយ៉ាងណា ឱ្យមហាជនបានជ្រួតជ្រាបពីសេចក្តី
ចំរើននៃវិទ្យាសាស្ត្រជាស្នាដៃមនុស្ស ឱ្យមហាជន
មានទស្សនៈវិទ្យាសាស្ត្របន្តិចម្តងៗ ។

៩៣) គឺត្រូវបំរើផលប្រយោជន៍ នឹងសេចក្តីត្រូវ
ការនៃមហាជន ភាគច្រើន ។ តែខ្សែភាពយន្តក៏
មិនត្រូវបញ្ចប់បញ្ចប់ធ្វើប្រជាភិប័ត្តិចំពោះមហាជន
ឡើយ គឺត្រូវដឹកនាំមហាជនទៅរកសេចក្តីចំរើន
សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ នឹងសីលធម៌ ។

ឯចំពោះរូបភាពវិញ នេះអាស្រ័យទៅលើតិក
និករបស់អ្នកដឹកនាំរឿងនឹងអ្នកថតហើយនឹងសមត្ថ-
ភាពរបស់ខ្មែរយើង ក្នុងអាជីពថ្មីនេះទេ ប៉ុន្តែបញ្ហា
នេះមិនជារឿងតឹងតែកទេ ។

“ វិសតិ ឬ ការកសាង ”

យើងសូមសរសើរដល់ទុក្ខមគតិនៃខ្សែភាព
យន្តនេះ ដែលមានគំនិតផ្តួចផ្តើមនឹងយកបញ្ហាបច្ចុប្បន្ន-
ភាពមួយ ដ៏មានសារសំខាន់មកចោទ គឺបញ្ហា
ស្រីពេស្យា ។ អ្នកដឹកនាំរឿងបានមានចេតនាមួយ
យ៉ាងខ្លាំងខ្លាស់ក្នុងការធ្វើវិភាគទាន ស្ថាបនាសង្គម
កិច្ចរបស់យើង ដោយជាសំភ្លឺនៃនារីផ្នែកនេះឱ្យ
ភ្ញាក់រលឹក ហើយអប់រំគេឱ្យមានចរិយាស្អាតស្អី
កសាងវាសនាខ្លួនជាថ្មីឡើងវិញ ។

ការដែលត្រូវឲ្យស្តាយ បើតាមមតិយើង គឺ នៅក្នុងខ្សែភាពយន្តនេះមិនបើកផ្លូវ សុកមង្គលឲ្យ នាងដែលបានក្រក់រលឹកហើយនោះ ទៅជាបាន ទទួលមរណភាពជាលទ្ធផលទៅវិញ ជាហេតុដែល ធ្វើឲ្យនារីឯទៀត បាត់ស្មារតីក្នុងការកែខ្លួន ។ មាដែលពង្រឹងបង្រៀនសក្តិយប្រសុនោះ ត្រូវតែបាន ទទួលការផ្តល់ផ្គត់ផ្គង់និងសេចក្តីបំភ្លឺកាយ ។ ហើយ ពោះបីមាទាំងនេះយល់ព្រមក្តី មិនព្រមក្តី ក្នុងនេះគប្បី ប្រើជាមករក្សានិងករិយាខ្លួន ឲ្យទាល់តែសំរេច សមដូចនាងស្រីនេះ បានប្រើកែខ្លួនពិពេស្យាមក ធម្មតាដូចនេះ ។

“ ក្បួនប្រសព្វពោធិ ”

នេះជាហ្វូលដំបូងចង្អុល ដែលបានយកបញ្ហា យុវជនសិក្សា មកចោទច្រើនជាងគេ ។ ក្នុងរឿង នេះ យើងយល់ស្របនឹងអ្នកនិពន្ធ ត្រង់បានបញ្ជាក់ លក្ខណៈសិក្សាពិត ។ នៃយុវជននិស្សិតកាលច្រើន របស់យើង ដែលសិក្សាផង ប្រកបរបរអ្វីមួយផង ដើម្បីយកកំរៃ ។ ហ្វូលនេះក៏បានអប់រំយុវជននិ- ស្សិតយើងឲ្យស្រឡាញ់ការងារពលកម្មទៀតផង ។ នេះជាចំណុចល្អរបស់គ្រូឯក ប៉ុន្តែចំណុចទន់ខ្សោយ របស់គេវិញ គឺពាក់កណ្តាលខាងក្រោយនៃជីវិត របស់គេ គឺចាប់តាំងពីពេលដែលនិស្សិតប្រុសនេះ

ចាប់ស្រឡាញ់នារីមក ។ ឈ្លើយស្នេហាក៏ស្នេហា ទៅចុះ ប៉ុន្តែដល់ទៅស្លាប់ព្រោះតែស្នេហាការនេះ មិនសមនឹងសាច់ដុំរបស់ខ្លួនសោះ ។ យុវជននេះត្រូវ តែកាត់ចិត្តឲ្យជាប់ពីនារីដែលខ្លួនយល់ឃើញថា “មិនស្នេហាមិត្តនឹងខ្លួន” ចេញទៅហើយចាប់បន្តការ សិក្សាទៅទៀតវិញ ឬនៅតែជាប់ចិត្តទៀត ក៏ត្រូវ ខិតស្និឲ្យបាន រឹងប៉ឹងប្រហែលនាងកញ្ញាជាសិស្សា ខ្លួននោះទៅ មិនត្រូវដើរផ្សងព្រេងរើរវាយឲ្យ ឡានបុកទេ ។ ដូចនេះឡើយ ។ និយាយពីរូប ភាពវិញ យើងយល់ឃើញថា ហ្វូលនេះវែងពេក វែងដោយមិនចេះរកកន្លែងបញ្ចប់ ជាហេតុធ្វើឲ្យ គុណភាពរបស់ហ្វូលធ្លាក់ចុះថែមទៀត ។ ហ្វូល នេះ គប្បីចប់តាំងពីពេល ឈាបនកិច្ចរបស់សិស្សា ប្រុសម្ល៉ោះ ។

“ នែនីក៏ប្តីខ្ញុំ ”

មានគោលបំណង នឹងហែកឲ្យឃើញនូវ គ្រោះថ្នាក់នឹង មហន្តរាយនៃស្នេហាមិត្ត ដែលរក្សា ករណីយកិច្ចរបស់ខ្លួន ទៅសេពគប់នឹងស្រីអាភ័- សៃ ។ ធនធានដែលខ្លួនសន្សំរាប់ផ្តាំមក ក៏ត្រូវរលត់ រលាយទៅវិញយ៉ាងឆាប់រហ័ស ក៏ត្រូវស្នេហាត្រូវ ប្រឡាក់ក្រខ្វក់គួរឲ្យឆ្កើម គ្រួសារបិតនៅក្នុងក្តីគ្មាន ទីពឹង ក្នុងបានទទួលការអប់រំមួយយ៉ាងអាក្រក់

ដោយឥតកម្មនិងទាំងដឹងខ្លួនផង ការងាររាជការបំរើ
 រើមហាជន បានត្រូវខ្សែចង្កាយខ្លីខា ។ ល ។ នេះ
 ជាបញ្ហាបច្ចុប្បន្នភាពមួយនៃប្រទេសយើង ដែល
 ហ្វូងនេះបានផ្តល់នូវវិភាគទានមួយយ៉ាងធំៗ យើង
 ជឿថាហ្វូងនេះ មិនទាន់នឹងជះឥទ្ធិពលទៅលើ
 សាមីជនឡើយ ហើយយល់ថា បើគេដោះស្រាយ
 បញ្ហាស្នាតស្នំនេះបានហើយ នោះគ្រួសារគេ
 ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ព្រមទាំងខ្លួនគេ ក៏បានរស់នៅ
 ដោយធូរថយគ្រាន់បើជានិ ។

“ស្បែកហាម”

ក្នុងចំណោមហ្វូងខ្មែរ យើងស្មានថា នេះជា
 ហ្វូងទី ១ និងលេខ ១ ដែលមានសេចក្តីក្លាហាន
 និងចង្រ្កាញការពិតរបស់ខ្មែរ ។ ក្រោមស្បែកខ្មៅ
 ងងឹតមួយ ដែលធ្វើឲ្យមតិច្រឡំបល់ ហើយខ្មាញ់ជា
 ពន់ពេក ។ បញ្ហាដែលគេបានយកមកចោទនោះ
 គ្មាននៅក្នុងប្រទេសយើង ដ៏សីលធម៌ទេ ។ គេ
 នៅតែមិនយល់ថា តើអ្នកនិពន្ធ មើលការពិតខ្មែរ
 ដោយកាន់ច្រឡំ ឬមួយក៏ចង់ធ្វើអាហារណែនៃវប្បធម៌
 សៀមនឹងហ្វូងភ្នំនេះ មកបញ្ចូលយុវជនខ្មែរយើង ។
 តាមពាក្យថាសៀមនឹងហ្វូងភ្នំនេះ យើងចង់និ-
 យាយពីពួកពួករលួយ ដែលគេតែងឃើញតាម
 ហ្វូង តែមិនមែនវប្បធម៌របស់ប្រជាជនមហាជន

ពិតៗ ដែលយើងរមែងគោរពនោះទេ ។ ក្នុង
 ពេលទស្សនាហ្វូងនេះ អ្នកផងនៅតែមាននិន្ទា
 ការមិនចង់ជឿថាជាហ្វូងខ្មែរ ព្រោះហាក់ដូចជាគេ
 បានគ្រោងទុកជាមុនថា ត្រូវបញ្ចេញការវាយត្នា
 “បុគ្គលិក” ប្រាំឆាកជាសារវន្ត ហើយយកការ
 វាយនេះមកភ្ជាប់គ្នាឲ្យបានជារឿង ។ ដូច្នេះហើយ
 បានជាខ្សែរឿងគ្មានទាក់ទងខ្សែសង្វាក់គ្នាសោះ ។
 សារុបទៅ “ស្បែកហាម” បើគេឆកឡើង ដោយ
 ការពួយមួយកាំបិតស្មៅត ហើយចប់ទៅវិញដោយ
 សារពួយមួយគ្រាប់ពិត្នឡើ ឯខ្លឹមសារបែបប្រតិ-
 កិរិយាហើយ ប្រសិនជាយើងហ៊ានប្រើពាក្យនេះ។

មតិ

ចំពោះប្រទេសយើង ភាពយន្តជាអាជីពមួយ
 ថ្មី ដែលអ្នកនិពន្ធនឹងអ្នកតិកនិក រមែងតែខ្វះការ
 ពិសោធន៍ ដូចនេះហើយ ។ នេះយើងក៏យល់ដែរ។
 ប៉ុន្តែ ពោះជាមានការខុសឆ្គង កាន់ច្រឡំខ្លះក្តី ដែល
 ជាការធម្មតាទេ យើងចង់ឃើញអ្នកនិពន្ធភាពយន្ត
 យើង ចោទតែបញ្ហាណាដែលជាបញ្ហាខ្មែរយើង
 ដែលមហាជនខ្មែរយើង ត្រូវការឲ្យយើងជួយដោះ
 ស្រាយ ដែលយុវជនយើងជាពិសេសកំពុងត្រូវការ
 ចំប៉ន ហើយដែលវប្បធម៌នឹងអារ្យធម៌ខ្មែរយើង
 កំពុងអំពាវនាវឲ្យជួយលំអ ។

ក្នុងន័យនេះ យើងចង់ជួយយោបល់ថា បើ
 មិត្តអ្នកនិពន្ធយើងជួបនឹងការលំបាក ក្នុងការជ្រើស
 រើសរកនិក្ខេបបទតែង មិត្តអាចនឹងយករឿងដែល
 មានក្នុងកម្មវិធីសិក្សាមកស្រង់បានដែរ ដែលជាកត្តា
 មួយជួយដោះស្រាយបញ្ហានិក្ខេបបទរួចស្រេច។ ធ្វើ
 ដូចនេះមិត្តយើង មិនគ្រាន់តែជួយការរៀនរៀន
 គេថែមទាំងបានជួយសាស្ត្រាចារ្យ នឹងយុវជនយើង
 ដោយផ្ទាល់តែម្តង ។ ឯការសំរេចជោគជ័យវិញ
 យើងឃើញថាថែបច្បាស់ណាស់ ពីព្រោះទាំងគ្រូ
 ទាំងសិស្ស ទាំងមាតាបិតា សុទ្ធតែត្រូវការចង់បាន

ឃើញរឿងដែលខ្លួនបានអាន បានសិក្សា ឬបាន
 ឮមកហើយ ដូចជាសូដាត ផ្កាស្រពោន .. ហើយ
 បើក្សេមក្សាយថ្ងៃលើស ឬទុំទាវដែលជារឿងក្នុងកម្មវិធី
 ថ្នាក់ទី៣វិញនោះ មិនបាច់និយាយពីជោគជ័យទេ។
 យើងសូមសរសើរ ដល់មិត្តអ្នកនិពន្ធខ្មែរទាំង
 អស់ ដែលបានធ្វើវិភាគទានដល់វប្បធម៌ជាតិកាម
 សមត្ថភាពខ្លួន ពោះតិចក្តី ច្រើនក្តី ហើយសង្ឃឹមថា
 ហ្នឹងក្រោយៗ កាន់តែមានគុណភាពជាងមុនៗ
 ហើយសូមប្រសិទ្ធិពរ ឲ្យបានសំរេចជោគជ័យដ៏
 ថែងចាំរឿងៗខ្លួន ។

ជាតិជាខ្មែរ

រៀបចំដោយ
ក. សុខុម

ខ្មែរ យើង កូន ខ្មែរ ទោះ នៅ ក្រុង ទោះ នៅ
ស្រែ យើង សុទ្ធតែ កូន ខ្មែរ ខ្មែរ កលបុត្រ ខ្មែរ
ស្រឡាញ់ ភូមិ ស្រឡាញ់ ស្រែ ស្រឡាញ់ តែ ទឹក
ដី ខ្មែរ យើង ជា យុវ ជន ល្អ កាន់ វិញ្ញាណ ប្រយោជន៍ ជាតិ យើង
ការ ពារ វិញ្ញាណ ប្រយោជន៍ ជាតិ យើង ការ ពារ ជាតិ
វិញ្ញាណ ប្រយោជន៍ ជាតិ យើង ការ ពារ ជាតិ វិញ្ញាណ ប្រយោជន៍ ជាតិ
យើង ការ ពារ ជាតិ វិញ្ញាណ ប្រយោជន៍ ជាតិ យើង ការ ពារ ជាតិ

១- ខ្មែរយើងកូនខ្មែរ ទោះនៅក្រុង ទោះនៅ
ស្រែ យើងសុទ្ធតែកូនខ្មែរ ខ្មែរកលបុត្រខ្មែរ
ស្រឡាញ់ភូមិ ស្រឡាញ់ស្រែ ស្រឡាញ់តែទឹក
ដីខ្មែរយើងជាយុវជន ប្រកាន់វិញ្ញាណប្រយោជន៍
ជាតិយើង ដើម្បីប្រយោជន៍ជាតិយើង ការ
ពារវិញ្ញាណប្រយោជន៍ជាតិ យើង ការពារជាតិ
វិញ្ញាណប្រយោជន៍ជាតិ យើង ការពារជាតិ វិញ្ញាណ
ប្រយោជន៍ជាតិ យើង ការពារជាតិ វិញ្ញាណប្រយោជន៍
ជាតិ យើង ការពារជាតិ វិញ្ញាណប្រយោជន៍ជាតិ យើង
ការពារជាតិ វិញ្ញាណប្រយោជន៍ជាតិ យើង ការពារជាតិ

២- ខ្មែរជាតិជាខ្មែរ កូនអ្នកក្រុង កូនអ្នកស្រែ យើង
រួមខ្សែជាជួរមួយ ខ្មែរ សាមគ្គីខ្មែរ ខ្ពើមចម្បាំង
រួមប្រឆាំង នឹងអំពើពុករលួយ ចិត្តគ្រងនឹងរដ្ឋ
ប្រាកដវិន័យយុវជន ខ្ពើមអំពើជនជាតិ នឹងអំពើក្បត់
លក់ខ្លួន គ្មានពួកចក្រភ័ណ្ណា ស្រឡាញ់ខ្មែរជា
ជាតិខ្មែរ ឬការពារប្រយោជន៍ខ្មែរ ជាជាតិខ្មែរ ដែល
រួមឈាមគ្នា ខ្មែរ យើងជឿខ្មែរ គឺមានតែឈាម
ជាខ្មែរ ទើបស្រឡាញ់ខ្មែរ ដូចខ្មែរ ។

សូមមិត្តទាំងឡាយ

សុំចុះឈ្មោះចូលជាសមាជិក

សមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ(ស.ស.ខ)

ញាតិរបស់សមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ
 សូមព្រះព្រះជីវិតល្អឯង
 សូមព្រះរាជទានក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ សម្តេចព្រះប្រមុខរដ្ឋ
 សូមទ្រង់ជ្រាបក្រោមល្អដំណើរព្រះបាទ

ដោយយល់ឃើញថាសភាពការណ៍ប្រទេស
 ជាតិ មានអាសន្នមកពីការគំរាមកំហែងពីប្រទេស
 សៀម និងយោធិកណាមខាងត្បូង ដែលជាសមាជិក
 នៃ សេអាតូ ក្រោមភ័យបញ្ជាចក្រពត្តិអាមេរិក

ដោយឈឺចាប់នឹងអំពើប្រមាថរបស់សាវ័តថា
 ណា ភត និងរបស់បណ្ណ តាសែតនៅប្រទេសប្រុ
 ទេស ចំពោះអង្គសម្តេចនិងចំពោះប្រជាជាតិខ្មែរ

ទូលព្រះបង្គំយើងខ្ញុំ ជាសមាជិកនៃសមាគម
 សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ សូមទប់កម្លាំងសម្តេចព្រះប្រមុខរដ្ឋ
 អស់ពីកំឡាំងកាយនិងកំឡាំងចិត្ត ក្នុងគ្រាអាសន្ន
 ដល់អាយុជីវិតជាតិយើងនេះ ។

សមាគមយល់ថាអធិការណ៍នេះ មិនមែនជាទិ
 វាសរវាងអង្គសម្តេចនិងរដ្ឋការអាមេរិកតែប៉ុណ្ណោះ
 ទេ គឺជាបាតុភាព នៃការរំលោភរបស់ចក្រពត្តិ

មកលើឯករាជ្យនិងអព្យាក្រឹត្យប្រជាជាតិខ្មែរ ។ ព្រះ
 កាយវិការ និងព្រះរាជទ្រង់រំពឹងអម្បាលមាណសុទ្ធ
 តែសំដែងត្រូវតាមចិត្តថ្ងៃមនិងស្របតាមផលប្រ
 យោជន៍ជាតិទាំងមូល ។

អាស្រ័យហេតុនេះទូលព្រះបង្គំយើងខ្ញុំ សូម
 អង្វរសម្តេចសូមព្រះអង្គទ្រង់គង់នៅជាប្រមុខរដ្ឋ ដឹក
 នាំប្រទេសជាតិទៅទៀត ។ ទូលព្រះបង្គំទាំង
 ឡាយ សូមប្តេជ្ញារក្សាសាមគ្គីភាពយ៉ាងជិតស្និទ្ធជុំ
 វិញព្រះអង្គ ក្នុងព្រះរាជថេសកកម្មការពារឯករាជ្យ
 អព្យាក្រឹត្យរដ្ឋមាតុប្រទេស ។

សូមក្រាបបង្គំទូលថ្វាយនៅថ្ងៃ ៤ វិច្ឆិកា ១៩៦១
 សមាជិកសមាគមសាស្ត្រាចារ្យ
 បានចុះហត្ថលេខាសមាជិកនៅភ្នំពេញចំនួន
 ១៣៥ នាក់ ។

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណពីមិត្តម្នាក់ បេញព័ត៌មាន

ខ្ញុំមានបិតាសាមនស្សជាតនិក នឹងសូមថ្ងៃនៃ
នូវអំណរគុណដ៏ស្មោះស្ម័គ្រដល់សមាគមសាស្ត្រា-
ចារ្យខ្មែរ ចំពោះការឃើញយកចិត្តទុកដាក់សាក
សួរជម្រុះសំខ្ញុំ ។ កាលពីខែមិថុនាឆ្នាំ ១៩៦១
ក្នុងនាមនៃសមាគម លោក កែ សុខន នឹង លោក
ក្នុង ភិកហុយ ជាសមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការនា-
យក បានទៅសាកសួរជម្រុះខ្ញុំដូចខាងលើនេះ ។ បេស៊ី-
យែរ ។ ដោយមេត្រីចិត្តសុទ្ធសាលបំផុត ។
កសុភាងនេះបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់នូវទឹកចិត្ត
យ៉ាងថ្លៃថ្នូរប្រកបដោយទុក្ខមគតិពិសេសរបស់ស-
មាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរយើង ។

ដូចនេះ សូមមិត្ត - សមាជិកទាំងឡាយនៃស-

មាគមសាស្ត្រាចារ្យ មេត្តាទទួលអំពីខ្ញុំនូវសេចក្តីរាប់
អានយ៉ាងទង្គិចទង្គាម ។

ព្រហ្ម - ជួន ថុល

ក្រោយដែលបានដំណឹងថាផ្លាស់លោក ទីវ - អុល
ពីសាលាជាតិខាងសិល្បៈនឹងមុខរបរ សមាគមបាន
ចាត់ប្រធាន អនុប្រធាននិងអគ្គលេខាធិការ ឲ្យនាំ
សំបុត្រខាងក្រោមនេះ ទៅជូន ឯ . ទ រដ្ឋមន្ត្រីក្រ-
សួងអប់រំជាតិ និង រដ្ឋមន្ត្រីសិល្បៈ ៖

គណៈកម្មាធិការនាយក នៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

ជូនដល់ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំជាតិ និង

វិចិត្តសិល្បៈ

នៅភ្នំពេញ

ឯកឧត្តម

ដោយបានទទួលសេចក្តីចម្លើយលិខិតច្បាប់
ដែលលោកសាស្ត្រាចារ្យ ទីវ៉ា - អុល បានធ្វើជូន
ឯកឧត្តម ចុះថ្ងៃ ១៧ កញ្ញា ១៩៦១ គណៈកម្មាធិ-
ការនាយកសមាគមបានប្រជុំគ្នា ពិនិត្យរឿងហេតុ
ដែលនាំឲ្យសាស្ត្រាចារ្យនេះ ត្រូវផ្លាស់ចេញពី
សាលាជាតិខាងសិល្បៈនិងមុខរបរ ។

លោក ទីវ៉ា - អុល បានត្រូវផ្លាស់ចេញនៅ
កណ្តាលឆ្នាំសិក្សា ហើយនៅក្នុងសម័យដែល
លោកកំពុងតែចំពេញ stage ផង ។ ដូច្នេះសាស្ត្រា
ចារ្យនេះមិនដឹងជាចញាប់ stage ខ្លួនយ៉ាងណាទេ
នៅក្នុងឧកាសមួយដែលសាលានានា កំពុងតែខ្វះ
សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរប្រៀន ។ យើងខ្ញុំមិនទាន់ដឹង
ច្បាស់ថាសាស្ត្រាចារ្យនេះបានប្រព្រឹត្តកំហុសអ្វីនៅ
ឡើយទេ ប៉ុន្តែការផ្លាស់ដោយបន្ទាន់នេះមានលំនាំ
ដូចជាផ្តន្ទាទោស (sanction) ជាហេតុឲ្យសាមី
ខ្លួនខូចផលប្រយោជន៍ និងក្រឡកទឹកចិត្តក្នុងកិច្ចបំ-
ពេញការងារខ្លួន ។ ទោះជាយ៉ាងណា បើមានការ
ផ្តាច់ដំបូង គួរតែនាយកសាលាហៅសាមីខ្លួន
មកដំរើដំរើ ឬព្រមានមួយដង ឬព្រមានសិនដែរ ។

អាស្រ័យហេតុនេះ គណៈកម្មាធិការនាយក

សមាគម ដែលទទួលបានការគិតគូរដល់ផលប្រ-
យោជន៍សាស្ត្រាចារ្យជាសមាជិក សូមធ្វើសេចក្តី
ទុកចិត្តលើឯកឧត្តម សូមឯកឧត្តមពិនិត្យរឿង
នេះដោយសុភវិច័យ និងដោយអនុគ្រោះឲ្យទាន
ដើម្បីឲ្យសាមីខ្លួន បានធ្វើការនៅកន្លែងដែលដូច
ពាក្យសុំ និងដើម្បីឲ្យយើងខ្ញុំជឿតថាសាស្ត្រា
ចារ្យបានកក់ក្តៅទៅអនាគត ។

សូមឯកឧត្តមទទួលសេចក្តីគោរពអំពីយើងខ្ញុំ
ធ្វើនៅភ្នំពេញនៅថ្ងៃ ២៧ កញ្ញា ១៩៦១

គណៈកម្មាធិការនាយក

(ក្រៅពីហត្ថលេខាគណៈកម្មាធិការនាយកមានស
មាជិកនៅភ្នំពេញចំនួន ២១៨ នាក់ទៀតបានចុះហត្ថ
លេខាថ្ងៃសេចក្តីយល់ស្របនឹងឧបត្ថម្ភសំបុត្រនេះ)
ក្នុងពេលក្រោយបង្អស់នេះ សមាគមយើងបាន
ទទួលសំបុត្រពីអនុវិទ្យាល័យស្នង ដែលមាន
សាស្ត្រាចារ្យ២៥ នាក់ និងវិទ្យាល័យព្រះសីហនុ
មានសាស្ត្រាចារ្យចំនួន ១២ នាក់បានធ្វើសំបុត្រ
មកសុំឲ្យប្រធានសមាគមការពារសិទ្ធិ សេរីភាព
សាស្ត្រាចារ្យឲ្យបានម៉ឺងម៉ាត់ ក្នុងការផ្លាស់ប្តូរ
មិនសមហេតុសមផល ដូចជាការផ្លាស់ប្តូរលោក
ទីវ៉ា-អុលជាដើម ។

ទេវតា & វិញ្ញាណ

តើយើងគប្បីហាត់ប្រាណាមួយទេ ?

ទស្សនវិទូជាច្រើនបានខ្វែងគំនិតគ្នា ខ្លះ
និយមយកចិត្តជាធំ ខ្លះទៀតយករូបកាយវិញ ។
តាមការពិត មនុស្សយើងគឺជាសំយោគផ្សំរវាងចិត្ត
និងកាយជាដាច់ខាត ។ លុះរូបកាយកើតមាន
រួចមកហើយ ទើបជីវិតទ្រុឌទ្រាយមានតាមក្រោយ ។
ហេតុនេះហើយបានជាមានមតិច្រើនថា រូបកាយ
ជាគ្រឿងសំរាប់ទ្រទ្រង់ទូរជីវិតទ្រុឌ ។ គឺជាការ
និយមភ្ជាប់រវាងចិត្តនិងកាយនេះហើយ ដែលមិន
អាចធ្វើឲ្យយើងចំរើនរូបកាយវិញកម្មបាន ពោលគឺ
ការហាត់ប្រាណនេះឯង ។

ការពិសោធន៍ធ្លាប់បានប្រាប់យើងរួចមកហើយ
ថា ពេលណារូបកាយយើងមានវិបត្តិ ពេលនោះ
ជីវិតទ្រុឌយើងក៏ត្រូវទទួលវិបាកជាស្វ័យប្រវត្តិ ។
អាស្រ័យហេតុនេះ ដើម្បីរក្សាទូរសមស្បុរៈ ក្នុង
មនុស្សម្នាក់ ។ គប្បីយើងប្រព្រឹត្តកាយវិញកម្ម
ឲ្យបានញឹកញយផង ព្រោះអាត្ម័នបរិសុទ្ធ
អាចរស់បានតែក្នុងរូបកាយមានសុខភាពប្រសើរ
ប៉ុណ្ណោះ ។ តើការហាត់ប្រាណមានអានុភាពអ្វីខ្លះ
ទៅលើរូបកាយរបស់មនុស្ស ?

អ្នកកុំឡាក់តុល្លា ត្រូវដកដង្ហើម ៧ ដងច្រើន
ជាងមនុស្សលេចនៅស្ងៀម ។ ការទំលាប់ស្រួប
យកខ្យល់ច្រើនយ៉ាងនេះ ជាមធ្យោបាយមួយយ៉ាង
ស័ក្តិសិទ្ធិ សំរាប់បង្កើតបង្កើនដល់ស្នូតឲ្យមានទំហំ-
រីកធំ ។ ជាពិសេសក្នុងពេលហាត់ប្រាណម្តង ។
សាច់ដុំទាំងប៉ុន្មាន ដែលទាក់ទងក្នុងយន្តសាស្ត្រ
នៃការដកដង្ហើម ត្រូវបានហ្វឹកហ្វឺនសំរាប់បង្កើន
កម្លាំងជាទីបំផុត ដែលជាហេតុបណ្តាលឲ្យដើមទ្រុឌ
រីកបានជាអតិបរមា ។ រួចគឺហេតុភេទនេះហើយ
ដែលអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកស៊ីហ្វឺនចូលទៅលាងឈាម
បានបរិសុទ្ធល ។ ឯសញ្ញាណកាយ កាលបើបាន
ឈាមស្អាតបាតមកចិត្តមជ្ឈិមហើយ នោះក៏ប្រកប
ទៅដោយសុខភាពតាមនោះដែរ ។

មិនតែប៉ុណ្ណោះសោត ការហាត់ប្រាណមានស-
មត្ថភាព អាចសម្រួលដំណើរឈាមរត់ថែមទៀត
ផង ។ យ៉ាងណាមិញ ការកំរើកសាច់ដុំញឹកញាប់
តែងតែបណ្តាលឲ្យមានកំដៅក្នុងសញ្ញាណកាយ ជា
ទីបំផុត ។ កំដៅនេះអាចដុតសរសៃឲ្យរីកធំបាន ដែលជា
ហេតុនាំឲ្យឈាមអាចរត់បានរហ័សហើយច្រើនផង ។

ម្យ៉ាងទៀត សាច់ដុំដែលបញ្ចេញថាមពល ត្រូវ
 បរិភោគឈាមច្រើនណាស់ ។ ម្ល៉ោះហើយឈាម
 ក៏ត្រូវបង្កើតឱ្យច្រើន ដើម្បីតម្រូវការខ្លះខាតនេះ ។
 ឯសរសៃ កាលបើឈាមប្រជ្រៀតគ្នាវាតែយ៉ាងនេះ
 ហើយក៏តោងពង្រីកផ្លូវរបស់ខ្លួនផងដែរ ។ ហេតុ
 តាំងពីខាងលើនេះ ទៅបង្កើនបេះដូងឱ្យធ្វើសកម្មភាព
 យ៉ាងខ្លាំងក្លា ។ បេះដូង កាលបើធ្លាប់ទទួល
 ការហាត់ប្រាណយ៉ាងនេះ ក៏បានរីកទំហំផង បាន
 បង្កើនកម្លាំងផង ។ គឺដោយសារតែកម្លាំងនៃបេះ
 ដូងនេះហើយដែល ឈាមយើងអាចរត់ទៅចិញ្ចឹម
 សាច់សព្វសព្វកាយបាន ។ សំខាន់បំផុត ការ
 បរិភោគនៅផ្នែកខួរក្បាលក៏អាចប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាង
 ស្រួល ដែលជាហេតុអាចឱ្យយើងសំរាកកិច្ចការ
 ខាងបញ្ញាបាន ។ បើប្រព័ន្ធសរសៃ មានដំណើរ
 ជាស្មុគ្រតហើយ សុខភាពរូបកាយក៏នឹងកើតមាន
 ជាតិប្រាកដ ។

ការហាត់ប្រាណ មិនត្រឹមតែធ្វើឱ្យយើង
 អាចជកដង្ហើមគ្រប់គ្រាន់ នឹងសម្រួលដំណើរ
 ឈាមរត់ប៉ុណ្ណោះទេ ក៏ប៉ុន្តែអាចជួយកិច្ចការ
 លាយអាហារថែមទៀតផង ។ វិប្បកម្មខាងសាច់

ដុំ ពោះ ជាភ្នាក់មួយយ៉ាងធ្មេម សំរាប់ដង្ហើម
 កម្លាំងគ្រឿងប្រជាបរិលាយអាហារផ្សេង ដូចជា
 ក្រពះនឹងពោះវៀនជាដើម ។

ក្រៅពីនេះ ការហាត់ប្រាណមានសមត្ថកិច្ច
 ច្រើនទៀតដូចជា៖ ការបញ្ចេញឈាមកតាមញ័រស
 ការបង្កាច់បញ្ជាវរបស់ខួរក្បាលទៅលើសាច់ដុំ (ឱ្យ
 មានលក្ខណៈរហ័សរហួននឹងច្បាស់លាស់), ការ
 បរិភោគអាហារបានច្រើន (ដោយសាច់ដុំត្រូវការ
 អាហារច្រើននៅពេលបញ្ចេញថាមពល) ។ ល ។

សារបសេចក្តីទៅឃើញថា ការហាត់ប្រាណ
 អាចផ្តល់នូវសុខភាព ដល់អ្នកធ្វើកាយវិប្បកម្មបាន
 ជាដាច់ខាត ។ ក៏ប៉ុន្តែការហាត់ប្រាណ នៅមាន
 សមត្ថភាពសំខាន់មួយទៀត គឺធ្លាក់រូបរាងកាយ
 របស់មនុស្សឱ្យមានសមស្រួល៖ សមតាមសោភ័ណ-
 ភាពដែលសង្ឃឹមមនុស្សត្រូវការ ។

គេហង្គនយ៉ាងប្រណីតនឹងជាសុភ ធ្វើឱ្យ
 មនុស្សសប្បាយរីករាយយ៉ាងណា ដ៏រិតត្រឡប់ដែល
 រស់នៅក្នុងរូបកាយប្រកបដោយសុខភាព ក៏យ៉ាង
 នោះដែរ ។

ដំណើរ ទស្សនកិច្ច

នៃ គណៈប្រតិភូ សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ
នៅ ប្រទេស ប៊ែន ប្រជាមានិត

មិត្តអ្នកអាន

ដោយសេចក្តីស្នើសុំ អំពីគណៈកម្មការកណ្តាល
នៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យ ខ្មែរខ្ញុំពណ៌នាអំពីទស្សន-
កិច្ច នៅប្រទេសមហាមិត្តប៊ែនប្រជាមានិត ខ្ញុំក៏មាន
ចិត្តរីករាយនឹងជូនដំណឹងដល់មិត្តអ្នកអាន នូវព័ត៌-
មានខ្លះ ដែលខ្ញុំបានឃើញ បានឮ និងបានយល់។
ដូចម្តេចខ្ញុំបានជ្រាបហើយថា ដោយសេចក្តី
អញ្ជើញនៃរដ្ឋាភិបាលប៊ែន រាជរដ្ឋាភិបាលយើងក៏
បានចាត់គណៈប្រតិភូសាស្ត្រាចារ្យមួយមានសមា-
ជិក ៣ រូប ទ្រទៅធ្វើទស្សនកិច្ចនេះ ដើម្បីរក
ចំណងមិត្តភាពរវាងប្រទេសយើងទាំងពីរ ។ គណៈ
ប្រតិភូមានសមាសភាពដូចតទៅនេះ :-

- លោក គឹម យ៉ែន ស៊ី សាមុត, ចាងហ្វាន
ទូទៅនៃសាលាឯកជន ជាប្រធាន,
- អ្នកគ្រូ ពៅ សាយុន សាស្ត្រាចារ្យ និង
- លោក ឈីរ-គឹម-ហុន នាយកវិទ្យាល័យ
ជាសមាជិក ។

ខ្ញុំគ្រកអរច្រើន កាលបើបានទទួលដំណឹងថា រាជ

រដ្ឋាភិបាលបានតម្រូវខ្ញុំជាសមាជិកនៃគណៈប្រតិភូ
នេះ ព្រោះតាំងពីនៅវ័យក្មេងខ្ញុំមកតែងចាប់អា-
រម្មណ៍ចំពោះប្រទេសប៊ែនជាច្រើន ដោយ៖

១- កាលណាក្រឡេកលើផ្ទាំងផែនទីសកល
លោកនោះ ចក្ខុរម្មណ៍តែងផ្តិតទៅលើទំហំដីធំធេង
នៃប្រទេសប៊ែន ។ ម៉្លោះហើយចំណងដែលចង់ឃើញ
ពិតប្រាកដនូវន័យ នៃពណ៌និងសញ្ញាទាំងឡាយ
ផ្សេងៗ ដែលគេគូរវាសលើផ្ទាំងផែនទី ក៏កើតមាន
ជាលំដាប់។

២- រឿងព្រេង រឿងប្រលោមលោក ពន្យារការ
ឬសេចក្តីអត្តាធិប្បាយទាំងឡាយផ្សេងៗ ស្តីអំពីប្រ-
ទេសប៊ែនតែងទាក់អារម្មណ៍ខ្ញុំជាច្រើន ។ តាំងពីក្មេង
ម៉្លោះខ្ញុំស្គាល់ឈ្មោះ ជីវិតគំនិតនិងសូរឈ្មោះសាម-
កុកៗម្យ៉ាងទៀត ការប្រែប្រួលយ៉ាងខ្លាំងនៃប្រទេស
ប៊ែននាបច្ចុប្បន្នកាលនេះ ដោយខ្ញុំអាចដឹងតាម
វិទ្យុទស្សនាវដ្តី ឬសារពត៌មាន រីកតែជម្រុញចិត្ត
ខ្ញុំឲ្យមានចំណងចង់ស្គាល់ជាក់ច្បាស់ថែមទៀត ។

ក្រុង ហ្គុង - កុង

៣- ការរស់នៅរៀនរាល់ថ្ងៃជាមួយជនជាតិចិនក៏
 ជាបុព្វហេតុមួយដែលនាំឲ្យខ្ញុំ ចង់ដឹងចង់ស្គាល់ខ្ញុំ
 បួសគល់នឹងដើមកំណើតនៃជនជាតិនេះណាស់ដែរ
 ខ្ញុំយល់ថា មិត្តទាំងឡាយក៏ចង់ទស្សនាប្រ-
 ទេសចិនគ្រប់ៗគ្នា អាស្រ័យហេតុនេះ ខ្ញុំសោម-
 នស្ស នឹងអញ្ជើញមិត្តធ្វើដំណើរទៅមួយនឹង
 គណៈប្រតិភូសាស្ត្រាចារ្យយើង .. អញ្ជើញ !

គណៈប្រតិភូចាប់ចេញ
 ដំណើរ តាមអាកាសចរ
 កម្មនុកម្មនៅថ្ងៃ២៣តុលា
 វេលាម៉ោង៧ព្រឹក ។ ពីក
 តស៍៥០០០ម ផ្កាំងពសុណា
 មានសភាពដូចជាដេរដាស

ដោយស្វែតណិខៀវ ត្រង់កន្លែងព្រៃ នឹងដោយ
 ស្វែតណិចៃគង ត្រង់វាលស្មៅ ឬវាលស្រែ ។ រយៈ
 ដំណើរអស់ពេល៤ម៉ោង ទើបដល់ក្រុងហ្គុង- កុង ។
 តាមបុគ្គលទៅ ត្រូវដល់ម៉ោង ១៣; តែដោយ
 ម៉ោងធានីនេះ លឿនជាងយើង២ម៉ោង ក៏
 ទៅដល់ម៉ោង១៥វិញ ។ នៅចំណតអាកាសយាន
 មានភ្នាក់ងារទេសចរ ចិនមកទទួលនឹងនាំគណៈប្រ-
 តិភូទៅជាក់សណ្តាតារ "ហ្គូលដេនហ្គេត" ។

"ហ្គូលដេនហ្គេត" ជាសណ្តាតារមួយដ៏ស្តុកស្តម
 ដោយច្រើនតែជនជាតិអាមេរិកាំងនឹង អឺរ៉ុប ឈប់
 សំណាក់។ ក្នុងបន្ទប់នីមួយៗគេឃើញមានវិទ្យុ អាង
 ងូតទឹក អាងម៉ាស៊ីនទឹកត្រជាក់-ក្តៅ បង្គន់ នឹងម៉ា-
 ស៊ីនអាកាសត្រជាក់ ។ ការឡើងចុះទៅជា នីមួយៗ
 សុទ្ធតែធ្វើដោយទ្រង់អគ្គិសនី ។ នៅក្នុងហ្គុង កុង
 គណៈប្រតិភូដើរទៅណាមកណាដោយសេរីខ្លួនឯង
 ព្រោះរដ្ឋាភិបាលចិនឥតមានចាត់តំណាង មកជាអ្នក
 ណែនាំដើម្បីទស្សនាក្រុងនេះឡើយ ។ នៅថ្ងៃ២៥
 តុលាវេលាម៉ោង ៧, ១៥ គណៈប្រតិភូក៏បានជិះរថ
 ភ្លើងសំដៅចូលប្រទេសចិន ។ រយៈដំណើរអស់
 ពេលមួយម៉ោង ក៏បានទៅដល់ប្រទេសដែន ។ អ្នកដំ
 ណើរទាំងឡាយបានចាកចេញរថភ្លើងនេះ ដើម្បី
 ដើរដំរីទៅចំណតអយស្វយយាន ចិនប្រជា-
 មានិក្ខុ ដែលនៅចម្ងាយពីនេះប្រហែល ៤០០ម ។

តាមផ្លូវចូលទៅ
 គេឃើញមានរូបផ្សេងៗ
 ច្រើន៖ រូបប្រធាន ម៉ៅ
 ត្សុង-ទុង រូបកម្លាំងរួម រូប
 ចំរើនទស្សៈហ៊ុកម្ម ។ ល ។

មានអ្នកដំណាងរដ្ឋាភិបាលចិនព្រួយ មករង
ចាំទទួលគណៈប្រតិភូយើងគឺ ៖

១- លោកស្រីខាងក្រសួងសិក្សាមួយរូប
ដែលនឹងនៅជាប់ជាមួយគណៈ ប្រតិភូ ជាអាចារ្យ
ក្នុងដំណើរទស្សនកិច្ច ។

២- អ្នកប្រែភាសាជាបារាំងមួយរូប ដោយ
មិនទាន់មានអ្នកប្រែភាសាជាខ្មែរ រដ្ឋាភិបាលចិន
បានចាត់អ្នកបកប្រែនេះ ជាបណ្តោះអាសន្ន ។
លុះបន្តដំណើរពីក្រុងប៉េកាំងទៅទៀត ទើបមាន
ជាប់ជាមួយនូវនាវាមួយរូបសំរាប់បកប្រែជាខ្មែរ ។

៣- អ្នកដំណាងសិក្សាធិការខេត្ត ក្បាំង-ទ្រី
មួយរូប ។

ក្រោយដែលថវិកាគុណយថ្ងៃរួចហើយគណៈ
ប្រតិភូ ក៏បន្តដំណើរតាមរថភ្លើងទៅកាន់ក្រុង ក្បាំង-
ចូវ ដែលក្នុងផែនទីមានឈ្មោះថា ក្បាំង-ទ្រី ។ តាម
ពិត ក្បាំង-ទ្រី គឺជាឈ្មោះខេត្ត ឯក្រុងធានីមាន
ឈ្មោះថាក្បាំង ចូវ; រយៈដំណើរអស់រវាង២ម៉ោង ។

ក្រុង ក្បាំង ចូវ

គណៈប្រតិភូឈប់សំណាកនៅសណ្ឋាគារ
មួយដ៏ស្អាតស្អុយ ដែលសង់ឡើងនៅមាត់ទន្លេ ស៊ី-
ក្យាង ។ សូមជំរាបមិត្តថា ក្នុងរយៈទស្សនកិច្ច គណៈ
ប្រតិភូសុទ្ធតែឈប់សំណាកនឹងថវិកាគុណនៅសណ្ឋា-
គារ ជាដរាប នឹងតែងជួបប្រទះនូវគណៈប្រតិភូប្រ-
ទេសទាំងឡាយដទៃទៀតជាច្រើន ។ ម្យ៉ាងទៀត
នៅក្នុងនិមួយៗរដ្ឋាភិបាលចិនតែងប្រចាំរថយន្តតូច
ពីរ សំរាប់ជូនដំណើរទស្សនកិច្ចនៃគណៈប្រតិភូ
យើង ។ នៅពេលចុះឡើង នាចំណតរថភ្លើងនិ-
មួយៗតែងមានដំណាងសិក្សាធិការមករងចាំទទួល
នឹងជូនដំណើរយ៉ាងរាក់ទាក់នឹងដោយស្វាមីភក្តី ។
ជួនកាល មានយុវជនចាំជូនបាច់ផ្កាជាទឡារីកផង ។
នារសៀលថ្ងៃទៅដល់ក្រុង ក្បាំង-ចូវ គណៈប្រតិភូ
បានទៅទស្សនា អាគារសំរាប់តាំងវត្តផ្សេងៗ ដែល
នឹងលក់ទៅបរទេស ។ នៅក្នុងនោះ គេមានជាកុ-
តូច ។ សំរាប់ឈ្មួញអង្គុយ គេពិភាក្សារវាងគ្នា ។
នៅក្នុងអាគារនេះ ត្រង់បន្ទោះចូល គេមានតាំងរូប
លោកប្រធានម៉ៅ តេ-ទ្រី មួយដ៏ធំសម្បើមដែល
មានកំពស់ប្រហែល ៥ម ។ សូមមិត្តជ្រាបថា នៅ
អាគារសាធារណៈឯទៀតៗ ក៏ច្រើនមានរូបលោក
ប្រធានរៀបនេះដែរ ។

នៅព្រឹក លោកចាន់ហ្វាន់ ទូទៅ ខាងសិក្សា
 ធិការនៃខេត្ត ក្បាល-ទុំ បានរៀបចំធុបលៀង
 ដើម្បីជាកិត្តិយសដល់គណៈប្រតិភូសាស្ត្រាចារ្យ ។
 ធុបលៀងបែបនេះ តែងមានធ្វើជាទិវា នៅ
 ទុកាសដែលគណៈប្រតិភូ ហៀបចាកចេញពីទីក្រុង
 នីមួយៗ ។ ក្នុងធុបនោះ គេបានលើកកែវដើម្បីមត៌
 ភាពជានិរន្តរ៍រវាងចិន-ខ្មែរ ដើម្បីសេចក្តីចំរើននៃការ
 ផ្ទះបន្ទប់រួមចិន-ខ្មែរ ដើម្បីសេចក្តីចំរើននៃសិក្សា
 ធិការជាតិយើងទាំងពីរ ។ ល។ រៀបធ្វើនឹងមុខ
 ម្ហូប ច្រើនប្លែកពីក្រុងមួយ ទៅក្រុងមួយ និង
 ពីខេត្តមួយ ទៅខេត្តមួយ ។

នៅព្រឹកថ្ងៃ ២៦ តុលា ម៉ោងប្រាំបី គណៈ
 ប្រតិភូក៏បានចាកចេញក្រុង ក្បាល-ទុំ ដើម្បីជិះរថ
 ភ្លើងឆ្ពោះទៅក្រុង "វ៉ូ-ហាន់" ដែលមានចម្ងាយចំនួន
 ១១០០គ.ម តាមដំណើរជាមួយ ។ ក្រៅពីគណៈ
 ប្រតិភូបីនាក់មានលោកស្រីមួយរូបជាអ្នកជូននិងអ្នក
 បកប្រែភាសាមួយទៀត ។ នៅបន្ទប់រថភ្លើងនីមួយ
 មានគ្រែដេក ២ គឺគ្រែសងខាង២ និងគ្រែតំលើ ២
 ទៀត ចំពោះអ្នកដំណើរផ្លូវជិត គេមានបន្ទប់សំ-
 រាប់ដោយឡែក នៅបន្ទប់នីមួយៗ តែងមានទេស្យា
 សនស័ព្ទ ។ មុនដល់ចំណតនីមួយៗ គេតែងផ្សាយ
 ជាដំបូន្មាន ដើម្បីជៀសវាងគ្រោះថ្នាក់ ។ ប្រទេស

ចិនច្រើនមានសភាពជាក់ តែចន្លោះណា អាច
 ធ្វើផលិតផលបាន គេឥតមានទុកឱ្យសល់ទំនេរ
 ឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត គេខិតខំដាំដើមឈើយ៉ាងក្រៃ
 លែង នៅច្រើនកន្លែង កម្មករស្ម័គ្រចិត្តបានដឹក
 រណ្តៅសំរាប់ដាំកូនឈើ ។ ការធ្វើទាំងនេះសុទ្ធតែ
 ប្រណាំងប្រជែងគ្នា ដើម្បីដំណើរមួយកលទទួលឱ្យ
 បានច្រើនគ្រប់ៗ គ្នា ។ តាមរថភ្លើងខ្ញុំតែងប្រទះ
 ឃើញពាក្យ ស្លោកជាច្រើនដែលគេបានសរសេរ
 នៅតាមចន្លោះភ្នំតាមដំបូលប្តូរព្រំផ្ទះ តាមភ្នំស្រែ
 ដូចជាដំយោប្រជាសហគម ដំយោមាតារួម ដំយោ
 មហាលោតផ្ទះ ។ ល។ កាលណារថភ្លើងបើក
 មកដល់ ទេសភាពគួរជាទីចាប់អារម្មណ៍ ដូចជា
 គ្រង់ចន្លោះភ្នំ ដែលមានជ្រោះជ្រៅលទ្ធាច គេក៏មាន
 ចាក់បទភ្លើងឱ្យសមនឹងចំរើនយោកាសនេះ ។ គណៈ
 ប្រតិភូបានទទួលបានដំណែកលើរថភ្លើងនេះមួយ
 យប់ដល់ព្រឹកឡើងថ្ងៃ ២៧ តុលា រវាងម៉ោង៨ទើប
 បានដល់ចំណតក្រុង "វ៉ូ-ហាន់" ។

ក្រុង "វ៉ូ-ហាន់" តាមផែនទីច្រើនមានឈ្មោះ
 ថា ហាន់-តីវ ។

កាលណាដល់ទីក្រុងនីមួយៗ ចាងហ្វាន់ឡូ
 ទៅខាងសិក្សាធិការនៃខេត្តនោះ តែងមកពិភាក្សា
 ជាមួយគណៈប្រតិភូនៃកម្មវិធីនៃទស្សនកិច្ច ម្យ៉ាង
 ទៀត ក្រៅពីអ្នកធ្វើដំណើរជាប់ជាមួយ ២ នាក់
 តែងមានមួយនាក់ ឬពីរនាក់ សំរាប់ណែនាំទៀត
 ក្នុងកិច្ចទស្សនាក្រុងនីមួយៗ នៅធានី "វ៉ូ-ហាន់"។
 គណៈប្រតិភូបានទស្សនា ៖-

១-សួនកុមារ សំរាប់ក្មេងពីអាយុ ៣ ទៅ ៦ ឆ្នាំ
 នៅគ្រប់គ្រឹះស្ថានដែលគណៈប្រតិភូបានទៅធ្វើទស្ស
 កិច្ចនោះ សាលារៀនឬពេទ្យក្រីក្រ គេតែងមាន
 ចន្ទប់សំរាប់ទទួលភ្ញៀវ ដល់ភ្នាក់ងារគេចាប់ចំរើទឹកតែ
 រួចទើបចាងហ្វាន់នៃគ្រឹះស្ថាននោះ អធិប្បាយអំពី
 ស្ថានភាពនៃសាលារៀន ឬពេទ្យក្រីក្រដែលខ្លួនកាន់
 កាប់ ។ ក្នុងសួនកុមារនេះ គេបានចាត់ក្មេងឱ្យរាំ
 រាំខ្លះ នៅទីធ្លា ដើម្បីឃាត់ភ្នែកយសដល់គណៈប្រ-
 តិភូ រួចទើបអ្នកស្រីចាងហ្វាន់នាំទៅបង្ហាញបន្ទប់ដំ
 ណែកនឹងបន្ទប់បាយសំរាប់កុមារទាំងឡាយនេះ ។
 ខ្ញុំសង្កេតឃើញថា កុមារចិនច្រើនមានព្រលឹងនឹង
 សាច់ឈាមធាត់ទ្រុល្លច ទឹកមុខស្រស់ញញឹមនឹង
 ឫកពាស្នា ហាចដោយឥតមានអីមអៀមអ្វីឡើយ ។

២ - ស្ថានមួយយ៉ាងធំនឹងយ៉ាងវែងដែលធ្ងន់
 កាត់ទន្លេ យ៉ាង-គ្រូ-ក្សាន់ ស្ថាននេះមានពីរផ្នែក៖

ថ្នាក់ក្រោមសំរាប់រថក្លើង ឯថ្នាក់លើសំរាប់រថយន្ត
 នឹងចរាចរធម្មតា រួចមានបន្ទប់មួយដ៏ស្អាតសំរាប់
 ទទួលភ្ញៀវ ប្រជាជនចិនមានមោទនភាពនឹងស្ថាន
 នេះយ៉ាងច្រើនដោយហេតុថា តាំងពីយូរណាស់មក
 ហើយ គេចង់បានស្ថានមួយ ដើម្បីធ្ងន់កាត់ទន្លេ
 ដ៏ធំនេះ តែរដ្ឋាភិបាល ជាង-កាយ-ជៀក គ្មាន
 មធ្យោបាយនឹងសង់កើត ទាល់តែរដ្ឋាភិបាលចិនថ្មី
 ទើបអាចសង់បាន ដោយចំណាយពេលយ៉ាងខ្លីនឹង
 ចំណាយលុយយ៉ាងតិច ។

៣ - ពេទ្យក្រីក្រគ្រឿងបរិក្ខារផ្សេងៗ ។
 កិច្ចការទាំងឡាយ នៅស្រុកចិននាបច្ចុប្បន្នកាលនេះ
 ច្រើនតែធ្វើឡើងដោយប្រណាំងប្រជែងគ្នា ដូច្នោះ
 នៅក្នុងពេទ្យក្រីក្រនីមួយៗ គេច្រើនឃើញមាន
 រូបថតនៃកម្មករគំរូ ចំពោះពេទ្យក្រីក្រមានការប្រ-
 ណាំងប្រជែងដូចនេះ ដោយរាជការខេត្ត ឬរដ្ឋា
 ភិបាលកណ្តាលមានចែកជាសញ្ញាប័ណ្ណ សម្រាប់
 ពេទ្យណាដែលបានលទ្ធផលប្រសើរ ។

៤ សាលាមធ្យមសិក្សា ៖
 កំណត់ពេលសិក្សាចិនដូចនេះ បឋមសិក្សា
 ៦ ឆ្នាំ មធ្យមសិក្សា ៦ ឆ្នាំ គិតទៅកំណត់ពេល ១២
 ឆ្នាំ ទើបបានចូលទុត្តមសិក្សា តែឥឡូវនេះ, រដ្ឋាភិ-
 បាលចិនគិតបន្ថយមកត្រឹម ១០ ឆ្នាំ ។ គេបានធ្វើការ

ពិសោធន៍កម្មវិធីថ្មីនេះ នៅអាគារសិក្សាខ្លះហើយ
 សូមមិត្តជ្រាបថា របៀបចំនិសម័យនេះ មានធ្វើការ
 ពិសោធន៍ ការអនុវត្តន៍នឹងការហត្ថកម្មយ៉ាងច្រើន
 បរិច្ចណ៍ ។ នៅគ្រប់អាគារសិក្សាដែលបានទស្សនា
 ខ្ញុំតែងមានឃើញគ្រឿងបរិក្ខារយ៉ាងគ្រប់គ្រាន់សំរាប់
 ធ្វើការពិសោធន៍ខាងផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ ។ តាម
 សន្តតឃើញថា គ្រឿងបរិក្ខារក្នុងមធ្យមសិក្សាអស់
 ទាំងនេះសម្បូរទាំងនៅប្រទេសបារាំង កាលពេល
 ជំនាន់ខ្ញុំនៅសិក្សា ។ ក្រៅពីបន្ទប់សំរាប់ពិសោធន៍
 នេះ មានបន្ទប់ខ្លះទៀត សំរាប់ការហត្ថកម្មនៅពេល
 ចេញលេងសិស្សខ្លះ បានធ្វើការហាត់ ប្រាណ តាម
 ចង្អុកក្មេង ។ សូមជំរាបមិត្តថា នៅមធ្យមសិក្សា គេ
 ឥតមានជាក់កោសិសម្រាប់សាស្ត្រាចារ្យ ឡើយក្នុង
 បន្ទប់រៀន ។

៥- រោងចក្រស្វដៃក :

រោងចក្រនេះមានទំហំដ៏ធំយ៉ាងក្រៃលែង កម្ម-
 ករទាំងអស់មានចំនួន ១០០.០០០ នាក់ នឹងច្រើនតែ
 រស់នៅក្នុងគ្រឹះស្ថាន ដែលរដ្ឋាភិបាលសង់សំរាប់
 សព្វថ្ងៃនេះ ទីក្រុងចិនច្រើនពុំទាន់មានទេសភាពដ៏
 ស្អាតល្អនៅឡើយ ព្រោះរដ្ឋាភិបាលពុំទាន់បានយក
 ចិត្តទុកដាក់ ដោយគិតតែពីស្ថាបនារោងចក្រនឹង
 គ្រឹះស្ថានថ្មីៗ ទៀតសម្រាប់កម្មករ ។

នៅយប់ថ្ងៃ ២៨ តុលា វេលាម៉ោង ២១ គណៈ
 ប្រតិភូបានចាកចេញក្រុង "ប៉េកាំង" ដើម្បីជិះរថ
 ភ្លើងឆ្ពោះទៅរដ្ឋធានី "ប៉េកាំង" លើកនេះតាមផ្លូវ
 ដំណើរ ច្រើនមានទេសភាពជាវាល, នៅចំការអ្នក
 ស្រុកច្រើនធ្វើការផ្គុំគ្នា ។ ជួនកាលនៅចំពោះមុខ
 ក្រុមអ្នកធ្វើការ គេឃើញជោគទង់ក្រហម នេះគឺជា
 កម្មករស្ម័គ្រចិត្តដែលមកជាជំនួយដល់កសិករ។ នៅ
 យប់ថ្ងៃ ២៧ តុលា វេលាម៉ោង ២១ ទើបបានរថភ្លើង
 មកដល់ក្រុង "ប៉េកាំង" ។

ដល់រដ្ឋធានី "ប៉េកាំង" រដ្ឋាភិបាលចិនបាន
 ឲ្យនៅជាប់ជាមួយនូវនាវាមួយរូប ដែលចេះបកភា-
 សាខ្មែរ ចំណែកអ្នកបកភាសាជាបារាំង ក៏ត្រូវត្រ-
 ឡប់ទៅក្រុងតាំង - ចូវវិញ ដោយរាជការខេត្តនេះ
 ត្រូវការជាចាំបាច់ ។ នាវាបកភាសាក្រោយនេះ
 និយាយខ្មែរយ៉ាងច្បាស់លាស់ នឹងចេះពាក្យវប្បធម៌
 ថ្មីៗជាច្រើន ។ ខ្ញុំបានសាកសួរទៅ នាវានេះប្រាប់
 ថា នាវាកើតនៅស្រុកខ្មែរ នឹងទើបតែទៅរៀនសូត្រ
 នាស្រុកចិនក្នុងកម្មវិធី ២ ឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ។ នាវានឹងធ្វើដំ-
 ណើរជាមួយរហូតដល់គណៈប្រតិភូចាកចេញពី
 ប្រទេសចិនប្រជាមានិត ក្នុងរយៈសំណាក់នារដ្ឋ
 ធានី "ប៉េកាំង", គណៈប្រតិភូបានទស្សនា :

១- រំលឹកវិស្សន្តរដ្ឋវិន័យនៃព្រះអធិបាទ :

រាំងនេះមានទំហំដ៏ធំលាយព្រមទាំងនៅក្នុងកំពែង
មានបឹងមួយដ៏ធំ សំរាប់ព្រះអធិរាជគង់ទូកកំសាន្ត។
ឥឡូវនេះ ប្រាសាទទាំងឡាយក្នុងរាំង បានទៅជា
សារមន្ទីរ ។

២ - ព្រះបរមរាជវាំងនៃព្រះអធិរាជដែលពាក្យ
បារាំងមានឈ្មោះថា "ក្រុងហាមប្រាម" តាមសន្តិក
យើងថា ប្រាសាទចំនួនទាំងឡាយច្រើនមានរាងនឹង
ក្បាច់ដូចគ្នា សសរ គួរ នឹងគ្រឿងដ៏ចូលច្រើន
ធ្វើអំពីឈើ ។

៣ - ពិពណ៌នាលើគុណវិស័យផ្នែកសិក្សា
នៅក្រុងធានី នីមួយៗ រដ្ឋាភិបាលច្រើនសង្ឃឹ
គ្រឹះស្ថានមួយដ៏ស្តុកស្តម្ភ សម្រាប់តាំងផលិតផល
ផ្សេងៗ ដ៏ប្រសើរ ដែលខេត្តនីមួយៗបានបង្កើត
ឡើង នៅកន្លែងពិពណ៌នាដែលខ្ញុំបានទស្សនានេះ
យើងថាប្រទេសចិនបានចំរើនយ៉ាងជាក់ស្តែងមែន
នៅផ្នែកសិក្សា ជ្រុកមួយឆ្នាំស្មើនឹងកូនគោ តាមខ្ញុំ
សួរថាជ្រុកនេះទម្ងន់រវាង៥០០គ.ក ជ្រុកនេះពុំមាន
យកមកតាំងទាំងនៅសេដ្ឋី គឺគ្រាន់តែយកស្បែកវា
មកញាត់ចំបើងស្មៅ ។ គ្រឡាច ស្រស់ ល្អ ឆៃ
ក្តោបដ៏ធំៗសម្បើម លើកនេះផ្ទៃឈើពិតៗ តែ
ម្តង ។ ល ។ ម្យ៉ាងទៀតប្រជាជាតិចិន ច្រើនមាន
ការប៉ុនប្រសប់ចម្រាញ់ច្រង់ពីស្នូលពោត យក

ចំបើងទៅធ្វើគ្រឿងប្រដាប់ប្រដា ខ្លះសម្រាប់ប្រើ
ប្រាស់ ។ ល ។

៤ - សាលាបច្ចេកទេសចំរុះ ធីញ៉ា - រ៉ា
សាលានេះជាសាលាមួយដ៏ល្បីល្បាញនៃប្រ
ទេសចិន សិស្សទាំងអស់មានចំនួន ១០០០០ នាក់
នឹងមានសិស្សប្រទេសខ្លះនៅរៀនទីនេះដែរ ។ នៅ
អាគារនេះ គណៈប្រតិភូបានទស្សនា ខ្លះអង្រួច
គ្រូនិក កន្លែងធំសោធន៍ផលគតិវិទ្យា យន្តសាស្ត្រ
អនុវិភូ ។

៥ - ព្រះវិហារសំរាប់បួងសួង
មួយធំម្តងៗ ព្រះអធិរាជស្តេចយាងមកទីនេះ
ដើម្បីបួងសួងសូមឲ្យបានផលដ៏ណាំល្អ កំពែងមូល
ធ្វើតំបន់មានការរាំង៥០ម រុំព័ទ្ធព្រះវិហារ ។ ហេតុ
ចំឡែកមានដូចនេះ អ្នកមួយនិយាយតិចៗ ផ្ទាល់
នឹងកំពែង ឯអ្នកឯទៀត ដែលនៅឆ្ងាយពីនេះ
កាលណាយកគ្រចៀកផ្ទាល់នឹងកំពែង អាចឮយ៉ាង
ច្បាស់ខ្លះសំដីនេះ ។

៦ - សាលារៀននិងគ្រូគ្រូ
រយៈពេលរៀនមានកំណត់៧ ឆ្នាំ ដោយរើស

យកក្មេងចូលតាំងពីអាយុ ៨ ដល់ ១៥ ឆ្នាំ ការហាត់
កាយវិការ ដើម្បីហាក់លោតនឹងឲ្យទន់ភ្លន់មានលំ
នាំដូចជាសៀក ។ ដើម្បីជាកិត្តិយសដល់គណៈ
ប្រតិភូសិស្សានុសិស្សបានស្តង់ដារចំណេះរបស់ខ្លួន
ខ្លះដូចតទៅនេះ ៖

- រៀបហាត់លោតផ្លោះនៃសិស្សថ្នាក់ទី ១
- ក្រុមនារីថ្នាក់ទី ២ កំដៅតួក
- រៀបហាត់អានអត្ថបទនៃសិស្សថ្នាក់ទី ២
- សិស្ស ២ នាក់នៃថ្នាក់ទី ២ បានស្តង់ដាររឿង

មួយឆាក

- នារី ២ នាក់នៃថ្នាក់ទី ២ បានស្តង់ដាររឿង

មួយឆាក

ក្នុងរឿងដែលបានស្តង់ដារនេះ គេធ្វើក្នុងនឹង

កាយវិការឲ្យបានសមតាមតួអង្គ ។

- ស្តង់ដារចំណេះលើគោកក្នុងទឹកនៃក្រុម
សិស្សថ្នាក់ទី ៧ គ្រាន់តែឆាកចំណេះនេះ មានដំ
ណើរអស់រយៈពេលរវាងមួយម៉ោង ដោយអ្នកដើរតួ
ទាំងឡាយឥតមានចេញសំដីអ្វីមួយម៉ាត់ សំរាប់
ឆាកនេះ មានសិស្សប្រគំភ្លេងទាំងអស់ចំនួន
២០ នាក់ ។

៧-ប្រជាសហគម :

សម័យនេះនៅនាជនបទស្រែចំការ រដ្ឋាភិ-

បាលចិនបានប្រមូលផ្តុំសហគមនៅនាទីខ្លះទៅជា
ប្រជាសហគម ដែលអាចបង្កើតផលនឹងមានសង្គម
កិច្ចដោយខ្លួនឯងសឹងគ្រប់ផ្នែក ។ ប្រជាសហគមន៍
មួយៗ មានកន្លែងចិញ្ចឹមពារក សួនកុមារ សាលា
រៀន មន្ទីរពេទ្យ កន្លែងចិញ្ចឹមជនចាស់ជរា រោង
ជួសជុលគ្រឿងម៉ាស៊ីនផ្សេងៗ សំរាប់សមាជិក
ៗ ល ។ សមាជិកទាំងឡាយធ្វើការជាប់មុខគ្នា នឹង
ទទួលបៀវត្សតាមផលនឹងតាមការ ដែលខ្លួនធ្វើ ។
ម្យ៉ាងទៀត គេច្រើនទទួលបាននូវការជំនួយ-
ស្ថានសាធារណៈ។ នៅប្រជាសហគមនាជាយក្រុង
បើកាំង គេបាននាំគណៈប្រតិភូទៅទស្សនា កន្លែង
ថែទាំចាស់ជរា កន្លែងជាប់នៃនឹងផ្កាក្នុងបន្ទប់កញ្ចក់
នឹងកន្លែងចិញ្ចឹមជ្រូកមាន់ជា ។

៨-កំពែងធំ :

កំពែងធំដែលមានឈ្មោះល្បីក្នុងសាកលលោក
នៅចម្ងាយពីបើកាំង ចំនួន ៧០គ.ម ។ ជិតទៅ
ដល់គេចាប់ការម្នាក់ នឹងទេសភាពខ្សែភ្នំហួត
ហែងជាច្រើនយាល កំពែងធំនេះសង់តាមលើភ្នំ
នឹងចន្លោះភ្នំជាច្រើនសតវត្សមកហើយ ដើម្បីការ
ពារសត្រូវ ។ តាមនាធិបកភាសា កំពែងនេះមាន
កំពស់៧ម ទទឹង៥ម. នឹងបណ្តោយ ៣០០០គ.ម.
បើជាមានកំពស់តែ១ម. នឹងទទឹង ១ម កំពែងនេះ

អាចរុំត្រូវវិញ ផែនដីយើងបាន ។ តាមលើកំពែង
គេមានទុកជាប្រហោង ។ សំរាប់បាញ់សត្រូវនឹង
មានជាប់នៅចន្លោះរវាង ២០០ម ជាលំដាប់ មាន
គណៈប្រតិភូ៦ទៀត ជាច្រើនបានទៅទស្សនានៅ
ថ្ងៃជាមួយនោះនឹងបានដើរកំសាន្តលើកំពែងធំនេះ។

៧-ម៉ុងត្រេរោដវង្ស "មិញ"

តាមផ្លូវត្រូវបំបែកកំពែងធំមកកាន់ក្រុងប៉េកាំង
គណៈប្រតិភូបានឈប់ទស្សនាផ្លូវនៃព្រះរាជវង្ស
មិញដែលមានទាំងអស់ ១៣ សង់នៅត្រង់ចន្លោះភ្នំ
ឆ្ងាយជាប់ៗ ពីគ្នា ។ តាមសង់ខាងផ្លូវចូលទៅផ្លូវនី
មួយគេមានគម្រោងបន្តសត្វផ្សេងៗ ដំរី សេះ ក្នុង
លា ។ ល ។ នឹងសម្រេចនូវសំខាន់នៃព្រះរាជអា-
ណាចក្រដែលធ្លាក់អំពីថ្ម នៅជិតផ្លូវតែងមានព្រះ
វិហារភ័ក្តជញ្ជាំងមួយសំរាប់បំបែកគ្រប់ប្រទេសជ្រុង
ប្រទេសមួយដែលមានធ្លាក់ព្រះនាមនៃព្រះអធិរាជ ។
គណៈប្រតិភូបានទស្សនា តែម៉ុងមួយដែលទើបដឹក
រកឃើញក្នុងគ្រិស្តសករាជ ១៧៥៦ ឯម៉ុង ១២
ទៀតដែលឥតទាន់ដឹកនៅឡើយគ្រាន់តែឃើញអំពី
ចម្ងាយប៉ុណ្ណោះ ។ គ្រង់ផ្លូវនីមួយៗ គេឃើញមាន
ព្រៃស្រស់យ៉ាងសាខា គួរជាទីចាប់អារម្មណ៍ ។
គណៈប្រតិភូ បានចុះតាមជណ្តើរដែលទើបសង់
ឡើងចំនួន ២៥ម ទៅក្នុងដី រួចទើបចូលតាម

ខ្លោងទ្វារថ្មមួយដែលគេទើបចោះ ព្រោះដើមឡើយ
ក្រោយដែលចញ្ជូនការមឈូស គេមានផ្សារជិត
ទើបមានរូងមួយខ្ពស់ខ្ពស់ ដែលតាមនោះគេ
មានឃើញផែនដីប្រេង២ដំបូងសំរាប់ដុត ផែនដីប្រេងក្រ-
អូប១ (ផែនដីទាំងនេះសុទ្ធតែមានសំណល់ប្រេង)
ព្រះរាជបល្ល័ង្កនឹងប្រដាប់ផ្សេងៗទៀត ។ ល។ ដើរ
តាមរូងនេះឆ្ងាយចំនួន៧ ទើបដល់ខ្លោងទ្វារឈើ
មួយដែលសម្រាប់បិទបាំង ចញ្ជូនមឈូសហិបឈើ
ទាំងឡាយ ដែលសម្រាប់ដាក់ប្រដាប់ប្រជាប្រិ-
ប្រាសនឹងការមឈូសសុទ្ធសឹងពុកអស់រលីង ។ តែ
សព្វថ្ងៃគេបានដាក់ហិបថ្មនឹងមឈូសថ្មី គ្រង់កន្លែង
ដូចដើម ហិបនឹងមឈូសថ្មីគ្មានចំណុះអ្វីទេ ព្រោះ
ប្រដាប់នេះទាំងប៉ុន្មាន គេបានរៀបចំតាំងនៅ
គ្រឹះស្ថាន ២ដែលសង់ឡើងនៅតាមសង់ខាងផ្លូវមក
កាន់ម៉ុង) នៅទីនេះគេឃើញមានមឈូស៣ គឺមួយ
ចញ្ជូនព្រះអធិរាជនឹងពីរទៀត សម្រាប់ព្រះអគ្គមហេ-
សី ។ តាមគ្រោងការព្រះអគ្គមហេសីទាំងពីរត្រូវ
ចញ្ជូននៅរូងដោយឡែកដែលនឹងស្ថាបនាភ្នាក់ងារ
នៅសង់ខាងនៃរូបព្រះ តែដោយពេលនោះមានវិបត្តិ
ក្នុងប្រទេសនឹងដោយការបាត់បង់នៃកម្មករ រូង
សង់ខាងទាំងពីរ ក៏ពុំបានសង់ឲ្យហើយស្រួលចូល
ដូច្នេះហើយមឈូសព្រះអគ្គមហេសីទាំងពីរចញ្ជូន

រមជាមួយកងរងព្រះអង្គទៅ ។ នៅពេលត្រឡប់
 ចេញពីផ្ទះមក គណៈប្រតិភូក៏បានទស្សនាគ្រឹះស្ថាន
 មួយដែលដាក់តាំង វត្តដើម្បីចេញពីហិបផ្លូវ នៅទីនោះ
 ខ្ញុំសង្កេតឃើញមានប្រដាប់ព្រះអលង្ការ សក់ព្រះ
 អធិរាជដុំមាសជាច្រើនសម្រាប់លុយដំនាន់នោះនឹង
 វត្តតម្លៃៗឯទៀតជាច្រើន គ្រឹះស្ថានមួយទៀតដែល
 នឹងតាំងវត្តនៃព្រះអគ្គមហេសីពុំទាន់បើកទ្វារឲ្យចូល
 នៅឡើយ ដោយអ្នកបច្ចេកទេសគេកំពុងរៀប
 ចំពិនិត្យតាំងវត្តឲ្យបានស្រួល ។ ខ្ញុំសរសើរដល់
 រដ្ឋាភិបាលដែលរៀបចំតាំងវត្ត ដ៏មានតម្លៃទាំងនេះ
 នៅកន្លែងជាច្រើនយាលពីប្រជុំជន ដោយឥតខ្ចាច
 ចោរកម្ម ។ តាមផ្លូវត្រឡប់មកវិញឡាននៃ គណៈ
 ប្រតិភូបានបើកបរលើទំនប់មួយដ៏ធំល្អ ស្ថាបនា
 ដោយកម្មករស្ម័គ្រចិត្ត ។

១០-សាលាត្បូងត្រី និងចម្រៀង :

នៅគ្រឹះស្ថាននេះ សិស្សសិក្សាខាងផ្នែកត្បូង-
 ត្រីចិននឹងបរទេស រយៈពេលរៀនមានកំណត់
 ១៣ឆ្នាំ នឹងជ្រើសរើសឲ្យចូលចាប់តាំងពីអាយុ៧ ឬ
 ១០ឆ្នាំដើម្បីជាកិត្តិយសដល់គណៈប្រតិភូ :
 -សិស្សចំនួន ៥០ នាក់ ដែលអាយុមធ្យម
 ១៤ឆ្នាំ នឹងដែលប្រដាប់ដោយគ្រឿងភ្លើងផ្សេងៗ
 បានប្រគុំបទដែលរៀបដោយលោក " ប៊ី. សេរ "

ជនជាតិបារាំងមួយបទពិរោះ ក្នុងពេលប្រគុំបទភ្លើង
 ខ្ញុំចូលចិត្តគយគន់កាយវិការ មេដែលត្រូវឲ្យសង្ហារក
 ដល់ក្រុមប្រដាប់ភ្លើងនីមួយៗ ក្នុងពេលប្រគុំ ។
 -កញ្ញាម្នាក់ដែលមានប្រដាប់ភ្លើងបូរណ៍ចិន
 បន្តរតាមបានពោលកំណាព្យព័រៈ កំណាព្យជាគ
 ជ័យដំពោះលោកប្រធានមេ រីឯកំណាព្យគង្វាល
 ចៀម ។

១១-សារមន្ទីរនៃដំណើរជីវិត :

សារមន្ទីរនេះមានតែតាំងរូបថត ឯកសារ វត្ថុ
 ផ្សេងៗទាំងឡាយនៃប្រទេសចិនចាប់តាំងពី គ.ស
 ១៧២១ រហូតដល់រូបថតបំផុត មានផ្ទាំងផែនទី
 ទិន្នភាពជាច្រើន ដែលប្រដាប់ដោយពន្លឺចង្អៀង
 មានពណ៌ផ្សេងៗបានចែងចាំង សម្រាប់ពន្យល់នូវ
 ដំណើររឿងហេតុ ខ្ញុំបានប្រទះឃើញមានផ្ទាំងផែន
 ទី ទិន្នភាពជាច្រើន នៅគ្រប់គ្រឹះស្ថានសិក្សាទាំង
 ឡាយដែលគណៈប្រតិភូបានធ្វើទស្សនកិច្ច នេះជា
 គុណប្រយោជន៍មួយខាងផ្នែកសិក្សាភូមិសាស្ត្រ ។

១២-សារមន្ទីរនៃពង្សាវតារ :

សារមន្ទីរនេះមានតែតាំងចាប់ពីវត្ត បរមបូ-
 រណា ដែលគេបានតាសកកាយរកឃើញរហូតដល់
 ពង្សាវតារនៃសម័យបច្ចុប្បន្នកាល គេបានរៀបចំ
 តាំងហ្វូរហែជាលំដាប់តាមសតវត្ស នៅទីនោះបាន

បញ្ជាក់ថា:

- ជនជាតិចិនរកឃើញត្រីវិស័យមានរទេះ

ឈើមួយ នឹងមនុស្សឈើមួយដែលមានម្រាមមួយ
ចង្អុលទៅទិសខាងជើង ទុកជារទេះបត់បរយ៉ាងណា
ម្រាមនៃមនុស្សឈើលើរទេះនៅតែចង្អុល ទិសខាង
ជើង ។

- ជនជាតិចិនរកឃើញក្រដាស

- ជនជាតិចិនរកឃើញចំនួន (១,១៤១៦)

១៣-រដ្ឋសភា :

រដ្ឋសភានេះ ជាគ្រឹះស្ថានមួយដ៏ស្តុកស្តមយ៉ាង
ក្រៃលែងដែលស្ថាបនាឡើង ដោយចំណាយពេល
ខ្លីក្នុងតែកំឡុង ១០ខែប៉ុណ្ណោះ កន្លែងអង្គុយមាន
បីថ្នាក់នឹងអាចទទួលមនុស្សបាន ១០.០០០នាក់ ។
នៅជាប់ជាមួយមានបន្ទប់មួយយ៉ាងធំទូលាយសំរាប់
ពិធីជប់លៀងនឹងមានបន្ទប់ឯទៀតៗច្រើន សម្រាប់
សំរាកដែលតុបតែងរចនាឡើងដោយខេត្ត នីមួយៗ
កំរាលសុទ្ធតែក្រាលដោយថ្មីម្តងយ៉ាងរលោង បើ
មិនប្រយ័ត្នច្បាស់ជាអើលតុំខាន ។

នៅរដ្ឋធានី ប៉េកាំង គេបានប្រទះឃើញគ្រឹះ-
ស្ថានសាធារណៈដ៏ស្តុកស្តមជាច្រើន គណៈប្រតិភូ
បានចាកចេញរដ្ឋធានីនេះនៅថ្ងៃ ១០ វិច្ឆិកា ពេល
ម៉ោង១២ ដើម្បីឆ្ពោះទៅ «ណាន.កាំង» ក្រុមយើង
ខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយម្យ៉ាងដែរ ត្រឡប់ចុះមកផ្នែក
ប្រទេសចិនខាងត្បូង ដោយរដ្ឋធានីមានភាសាសត្រ-
ជាក់ជាលំដាប់ នៅពេលនោះមានដល់ទៅសូន្យ
អស្ចារ្យ តាមនាវាបកកាសាថាដល់ទៅខែ១១ ២ថ្ងៃខ្លះ
នៅរដ្ឋធានីនឹងកករួច មានប្រជាជនមកអំលើលើង
ជាក់ស្តែងនៅទីនោះ កាលមកកាន់ក្រុងប៉េកាំងថេ.
ភ្លើងបានឆ្លងទន្លេ «យ៉ាងត្បូក្បាង» តាមស្ពានធំ
ដែលបានរៀបរាប់នៅខាងលើ ឥឡូវនេះដល់ត្រ
ឡប់ចុះទៅវិញបានឆ្លងដោយនាវា រដ្ឋាភិបាលបាន
ត្រាងការនឹងស្ថាបនាស្ពានមួយត្រង់កន្លែងនេះរួចជា
ស្រេច រថភ្លើងបានដល់ក្រុងណាន.កាំង ។

(នៅមានត)

បិណ្ឌបាយក យ៉ា...

សាស្ត្រាចារ្យជំនាន់ ១៩៦០ ខាតអស់ ៣ ខែ ក្នុងការតែងតាំង

សមាជិកមួយចំនួន បានឲ្យដំណឹងមក
សមាគម ថាសាស្ត្រាចារ្យបឋមក្រុមជំនាន់ ១៩៦១
បានត្រូវតែងតាំងចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលខ្លួនប្រ-
ឡងជាប់ទៅ គឺចាប់តាំងពីថ្ងៃ ២៧ មិថុនា ១៩៦១
តាមព្រះរាជក្រឹត្យ លេខ ១៥១៨-CE ចុះថ្ងៃ ៧ តុលា
១៩៦១។ ចំណែកឯបៀវត្ស នឹងមាននូវសក្តិ ភីភីត
ពីពេលនោះដែរ ។

ដំណឹងខាងលើនេះ បានធ្វើឲ្យបណ្តា សាស្ត្រា
ចារ្យបឋមក្រុមជំនាន់ ១៩៦០ មានសេចក្តីនឿយឆ្ងល់
យ៉ាងក្រៃលែង ។ នឿយឆ្ងល់ គ្រងដែលខ្លួនតុំ
បានតែងតាំងពីថ្ងៃ ដែលខ្លួនប្រឡងជាប់ (២១មិថុនា
១៩៦០) បែរជាទទួលការតែងតាំងចាប់ពីថ្ងៃ ១
កក្កដា ១៩៦០ គឺថ្ងៃដែលខ្លួនទទួលលិខិតបង្គាប់
ចេញប្រតិបត្តិការបង្រៀន (prise de service)
ទៅវិញ ។ គិតទៅខាតអស់ ៣ខែ ១០ថ្ងៃទេ ។

កន្លែងនេះ យើងក៏តុំយល់ដែរ ។ សាស្ត្រា
ចារ្យបឋមក្រុមជំនាន់ ១៩៦០ នឹងជំនាន់ ១៩៦១

បានរៀនសូត្រកម្មវិធីក្នុងរយៈពេលដូចគ្នា ក្នុងវិទ្យា
ស្ថានដូចគ្នា មានក្របខ័ណ្ឌដូចគ្នា ម្តេចក៏របៀប
តែងតាំងខុសគ្នាទៅវិញ ។ បើសាស្ត្រាចារ្យ
ជំនាន់ ១៩៦០ បានប្រឡងជាប់ចេញ មុនថ្ងៃចេញ
ក្រឹត្យតែងតាំងក្របខ័ណ្ឌ (Kret de creation de
cadre) គឺថ្ងៃ ២៧ កញ្ញា ១៩៦០ ម្តេចក៏តែងតាំង
សាស្ត្រាចារ្យតាំងនេះ ចាប់ពីថ្ងៃ ១ កក្កដា១៩៦០
មុនក្រឹត្យដឹកទៅ៣ខែបាន? បើបានជាតែងតាំងមុន
ក្រឹត្យ៣ខែបាន ម្តេចក៏មិនតែងតាំងមុន ៦ខែឲ្យគ្នា
តែម្តងទៅ គឺចាប់តាំងពីថ្ងៃប្រឡងជាប់ ដូចជា សា-
ស្ត្រាចារ្យជំនាន់ ១៩៦០ ឬដូចជាអធិការបឋមសិក្សា
ដែលធ្លាប់តែបានតែងតាំងចាប់ពីថ្ងៃប្រឡងជាប់ភ្លាម

ក្នុងការលើកបញ្ហានេះមកចោទ សាស្ត្រា
ចារ្យជំនាន់ ១៩៦០ គ្មាននឹកឃើញចង់ប្រណែន
ឬមានឆន្ទៈសង្ស័យអ្វីទៅលើមិត្តច្នៃជំនាន់ ១៩៦១
ចាល់តែសោះ ។ ព្រោះដឹងច្បាស់ថា ការតែង
តាំងមិត្តទាំងនោះជាការត្រឹមត្រូវពិតប្រាកដ ។ ចុំខ្លួន

សាស្ត្រាចារ្យចំនួនជាង ៥០ នាក់ ជំនាន់ ១៩៦០
ត្រូវបានប្រយោជន៍ខ្លួន ព្រោះតែតែងតាំងយឹត ៣
ខែ ១០ ថ្ងៃ គឺខាត:

១) ម្យ៉ាងប្រាក់បំណាច់នឹងប្រាក់ឈ្នួលផ្ទះ ប្រ-
មាណជិតមួយម៉ឺនរៀលម្នាក់ ,

២) ម្យ៉ាងទៀត ខាតរយៈពេលដែលត្រូវបង្កើត
ឡើងថាទទួរសក្តិ ខ្លះត្រូវប្រាប់ជាមកចាំឡើងជាមួយ
មិត្តជំនាន់ ១៩៦១ ទៅវិញ ។ ក្នុង ១២ នេះ គឺ
សាស្ត្រាចារ្យជំនាន់ ១៩៦០ ទាំងអស់គ្នា ត្រូវ

ខាត ។

ចំពោះបញ្ហានេះ “សមាគមសាស្ត្រាចារ្យ
ខ្មែរ” យើង ក៏មានមតិស្របតាមសេចក្តីផ្តើមឆ្ងល់
របស់សមាជិកខាងលើនេះដែរ ។ សមាគមយើងជក
ស្រង់មតិពីបណ្តាសមាជិកដទៃទៀត ជាពិសេស
គឺពីសាមីជនទាំងឡាយប្រយោជន៍នឹងភាគីតែងវិធី
ទៅស្នើនឹងក្រសួងមានសមត្ថកិច្ចក្នុងពេលខាងមុខ
នេះ ។ សូមមិត្តសមាជិកជួយមតិឲ្យបានកុះករ !

សូមមតិ

“ ទស្សនាវដ្តីសាស្ត្រាចារ្យ ” យើង ចេញបានប្រាំលេខហើយ ។
សូមមិត្តជួយរួមប្រស្រ័យលំអផង ដោយចេញញាមតិចំពោះអត្ថបទ ដែលបាន
ផ្សាយរួចមកហើយ (ពេញចិត្តត្រង់ណា មិនពេញត្រង់ណា គួរសរសេរយ៉ាងណាវិញ) នឹងស្នើ
ប្រធានផ្សេង ៗ ទៀត ដែលមិត្តយើងយល់ថាមានសារៈសំខាន់រួម ។
ដោយសេចក្តីសង្ឃឹម

សិវសាសនាសិល្បៈ

ដោយមានសមាជិក
ជាច្រើននៅខេត្ត បាន

ស្ថាប័នឈ្មោះសិវសាសនាសិល្បៈនៅខេត្ត

នឹងមុខរបរក្នុងពេញ
បាទគ្រូវិជ្ជាសំបុត្រ

ធ្វើសំបុត្រមកគណៈកម្មាធិការនាយក សូមឲ្យ
តវ៉ាចំពោះ ក្រសួងមានសមត្ថកិច្ចដើម្បីការពារ
ផលប្រយោជន៍សាស្ត្រាចារ្យយើង ក្នុងរឿង
ផ្លាស់ លោក ទីវ៉ា - អុល កណ្តាលឆ្នាំសិក្សា
គណៈកម្មាធិការនាយកបាទចាត់ត្រា ឲ្យទៅសាក
សួររកខុសត្រូវព្រមទាំងជូនព្យាបាល ១ច្បាប់ ទៅឯ.ទ.
រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំជាតិរួចទៅហើយ(សូមអានត្រង់
ផ្នែកប្រអប់សំបុត្រក្នុងទស្សនាវដ្តីលេខនេះ) ។ ប៉ុន្តែ
សំបុត្រពីខេត្ត ចេះតែមកដល់បន្តបន្ទាប់គ្នាទៀត
យើងអត់ប្រាំមិនដកស្រង់ខ្លះ មកចុះក្នុងទស្សនាវដ្តី
ពុំបាទ ពីព្រោះសំបុត្រទាំងនេះសុទ្ធតែសំដែងការ
មូលមតិគ្នារវាងសមាជិក ក្នុងការឈឺឆ្កាលការពារ
មិត្ត នឹងការពារសិទ្ធិប្រយោជន៍ដ៏ណែនាំរបស់ខ្លួន ។

❀ សាស្ត្រាចារ្យ ១៣រូប នៅវិទ្យាល័យ
ខេត្តសៀមរាបបាទសរសេរមកថា : "...លោក
ទីវ៉ា - អុល សាស្ត្រាចារ្យនៅសាលាវិចិត្រសិល្បៈ

ពិតនឹងធ្វើការរបស់លោក ដែលកំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសេចក្តីចំរើន ។ ដំណឹង
នេះ នាំឲ្យញាប់ញ័រដល់សតិការម្នាក់យើង
ខ្ញុំជាខ្ញុំ ចំពោះបញ្ហាផ្លាស់ប្តូរក្នុងកណ្តាល
ឆ្នាំសិក្សាដូច្នោះ ព្រោះដំបូន្មានសាស្ត្រាចារ្យ
ម្នាក់ៗជាដំបូន្មានសាស្ត្រាចារ្យទាំងអស់ ដែលរួម
រស់នៅក្រោមម្លប់នៃដំបូលសមាគមជាមួយគ្នា ។
តើគណៈកម្មាធិការ នៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យយើង
បាទចាត់វិធានការដូចម្តេចខ្លះ ? ។ យើងខ្ញុំបារម្ភ
ក្រែងមានប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយសនៃសមាជិក សមា-
គមយើង ព្រោះយើងខ្ញុំតែងតែជួយគាំទ្រតម្លៃនេះ
ជាដកថ..." ។

❀ សាស្ត្រាចារ្យ ១៤រូប នៅវិទ្យាល័យ
កំពង់ចាម បាទបញ្ជាក់ច្បាស់ក្នុងសំបុត្រថា :
"...ដោយគិតដល់ការធានារ៉ាប់រងសិទ្ធិ ក្នុងការ
ប្រកបមុខងាររបស់សាស្ត្រាចារ្យម្នាក់ៗយើងខ្ញុំសូម

ឲ្យលោកប្រធានចាត់វិធានការដ៏ម៉ឺងម៉ាត់ ធ្វើអន្តរាគមន៍ក្នុងរឿងនេះដើម្បីឲ្យលោកទីវ៉ា-អុលទៅប្រកបការងារនៅកន្លែងដដែលវិញ ហើយនឹងទប់ទល់កុំឲ្យមានអំពើបែបនេះ កើតឡើងបានទៀតទៅអនាគត ស្របតាមគោលបំណងការពារសិទ្ធិនិងផលប្រយោជន៍នៃសមាជិក របស់សមាគមយើង ។

យើងខ្ញុំសូមសំដែងការគាំទ្រដ៏ពេញទំហឹង

ចំពោះលោកប្រធាន និងគណៈកម្មាធិការនាយកសមាគម ក្នុងការបំពេញភារកិច្ចខាងលើនេះ . . . ” ។

☸ សាស្ត្រាចារ្យនៅអន្តរាគមន៍ស្រីវិញ្ញាណ

ស្រីវិញ្ញាណបានបញ្ចេញមតិយ៉ាងនេះថា : “... សូមស្នើមកណៈកម្មាធិការនាយក សូមចាត់វិធានការពាក់ទងជាមួយក្រសួងមានសមត្ថកិច្ច ដើម្បីនឹងបានព័ត៌មានច្បាស់ អំពីរឿងផ្ទុះលោកសាស្ត្រាចារ្យ ទីវ៉ា-អុលនេះ . . . ” ។

☸ សាស្ត្រាចារ្យឧបសគ្គនៅអន្តរាគមន៍ស្រីវិញ្ញាណ

ស្រីវិញ្ញាណ (កំពង់ចាម) បានសរសេរច្បាប់មកថា : “ ... យើងខ្ញុំមានសេចក្តីទន្ទឹមទន្ទាត់ណាស់ សូមមិត្តប្រធានមេត្តាជួយតវ៉ាយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ ដល់រាជការមានសមត្ថកិច្ច ឲ្យខាងតែមិត្ត ទីវ៉ា-អុល ត្រឡប់ទៅកាន់

ដំណែងជាសាស្ត្រាចារ្យ នៅសាលាជាតិខាងសិល្បៈនិងមុខរបរវិញ ដើម្បីឲ្យយើងខ្ញុំនៅសាស្ត្រាចារ្យទាំងឡាយបានក្តីកក់ក្តៅក្នុងការរក្សាសិទ្ធិ និងកិត្តិយសទៅអនាគត . . . ” ។

☸ សមាជិកយើងនៅខាងអន្តរាគមន៍ស្រីវិញ្ញាណ

ស្រីវិញ្ញាណ ក៏បានសរសេរសំបុត្រមកគណៈកម្មាធិការនាយកមានសេចក្តីប្រហែលៗ គ្នានឹងខាងលើនេះដែរ ។

គណៈកម្មាធិការនាយក សូមថ្លែងអំណរ

យ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះសមាជិក នៅខែត្រទាំងឡាយ ដែលបានយកចិត្តទុកដាក់នឹងគ្រោះថ្នាក់ដែលធ្លាក់លើរូបមិត្តម្នាក់ ។ ចំពោះរឿងនេះគណៈកម្មាធិការនាយក យល់ស្របទាំងស្រុង ។ ម្យ៉ាង ការសំដែងសមាគមចិត្តចំពោះលោកសាស្ត្រាចារ្យ ទីវ៉ា-អុល ជាការលើកទឹកចិត្តមួយធំចំពោះសម័យខ្លួន និងជាការរឹតបំណងសាមគ្គីភាពរវាងសមាជិកក្នុងផ្ទៃសមាគម ។ ម្យ៉ាងទៀត ការដែលចាប់អារម្មណ៍ទៅលើសិទ្ធិប្រយោជន៍សាស្ត្រាចារ្យជាបញ្ហាមួយ គួរតែលើកមកពិចារណាឲ្យជាក់ច្បាស់ដែរក្នុងគ្រានេះ ។ ភ្នាក់ងារសាស្ត្រាចារ្យ

ជាភ្នាក់ងារថ្មី កំពុងតែរីកចម្រើន ដែលទទួលបានការ
 បង្កើតបង្រៀនសិស្សផ្នែកមធ្យមសិក្សា។ ករណីយ
 កិច្ចរបស់សាក្សាចារ្យ គឺអប់រំយុវជនឲ្យបានជា
 ពលរដ្ឋល្អចេះដឹង ដើម្បីកសាងប្រទេសជាតិទៅ
 អនាគត ។ ប៉ុន្តែដើម្បីបំពេញករណីយកិច្ចនេះ
 សាក្សាចារ្យ ត្រូវការឲ្យមានការធានាគ្រប់គ្រាន់
 ចំពោះសិទ្ធិនិងកិត្តិយសនៃវិជ្ជាជីវៈខ្លួន ។ ឯសិទ្ធិ
 របស់សាក្សាចារ្យ គឺមានសេរីភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុង
 ការតាក់តែងឯកសារបង្រៀន និងជ្រើសរើសវិធី
 តាមគោលនិយមរបស់ខ្លួន កុំឲ្យតែចេញក្រៅពីក្រប
 ខណ្ឌកម្មវិធីដែលគេកំណត់ឲ្យ ។ ក្នុងការបង្រៀន
 សាក្សាចារ្យ ត្រូវការជកខ្លួនចេញឲ្យផុតពីទំលាប់
 ច្រំដែល (routine) ដើម្បីបញ្ចូលចំណេះច្នៃទាន
 សម័យ ដោយឆ្លែងនា ការពន្យល់ឲ្យបានល្អ ។
 ក្នុងការពន្យល់ លែងអ្វីនឹងជកមាត់លើសខ្លះក្នុង
 ពាក្យសំដី? បើមានសិស្ស ឬ ចាងហ្វាន
 ដែលគំនួន ឆ្មារនិះសាក្សាចារ្យនោះ ចាប់ខ្លាម
 ពាក្យសំដីយកទៅបំផ្លើសម្តងម្តង តើមានអ្វី
 ធានាអះអាងចំពោះមុខរបរគ្នា ដែល ជា រចនា យោ
 ច្រើន? ដើម្បីឲ្យមានសុចរិតយុត្តិធម៌ តោងតែមាន
 ការអង្កេតត្រឹមត្រូវ កុំជឿសំដីមនុស្សម្នាក់ពីរនាក់ ។

ជាពិសេស សាក្សាចារ្យចង់បានការធានា
 គ្រប់គ្រាន់ ចំពោះការផ្លាស់ចេញពីទីកន្លែងមិនសម
 ហេតុមិនសមផល តាមតែនាយចៅហ្វាយចង់
 “ បំផ្លាង ” ។

កិត្តិយស សាក្សាចារ្យគឺ ឋានៈ គេជាបណ្ឌិត
 ដឹងច្បាប់ទំលាប់ គេមិននិយមសេរីភាព ដើម្បី
 អាណាធិបតេយ្យ គេគោរពវិន័យក្នុងមុខងារគេ
 ដោយថ្លៃថ្នូរ មិនគោរពដោយ សារនាយចៅហ្វាយ
 ជាប់សំឡេត ឬ ដោយអែបអបនាយចៅហ្វាយ
 (par conformisme) ទេ ។ តាមការសង្កេត ការ
 ទាក់ទង សាក្សាចារ្យជាមួយអភិបាលវិទ្យាល័យ
 ច្រើនតែទូលាយជាង ហើយស្មើភាពជាង ខាង
 គ្រូបង្រៀននៅបឋមសិក្សា ។ នាយកសាលាមិន
 អាចចេះតែហៅសាក្សាចារ្យ មកស្តីបន្ទោសកាច់
 ពតតាមចិត្តទេ ។ សូម្បីតែចង់ដំណើរវិធីខាង
 គរុគោសល្យ នាយកគ្រាន់តែស្នើដោយលួចលាក់
 រក្សាដៃម្តងសាក្សាចារ្យជាទិច ហើយបើមាន
 ការទាស់ខុសខ្លាំង នាយកពិនិត្យពីចម្ងាយ ណាស់
 មុននឹងហ៊ានហៅគេមកព្រមាន ។

នេះជាទិដ្ឋភាពមួយ នៃសិទ្ធិនិងកិត្តិយសសា
 ក្សាចារ្យដែលយើងត្រូវរក្សានិងការពារ ។

អំពីភាគទាន

សូមមិត្ត - តំណាងក្នុងមណ្ឌលនិមួយ ។

ប្រមូលភាគទានឲ្យបានទៀងទាត់ ហើយផ្ញើមគ្គុទ្ទេសក៍ ឲ្យបាន
តាមកាលករណី ។

ចំពោះមិត្ត ដែលមិនទាន់បានទទួល

សន្ទីករណ៍ ទឹកបង្កាន់ដៃ ដែលគណៈកម្មាធិការកណ្តាល ផ្ញើទៅក៏សូមជូន
ដំណឹងឲ្យបានរួសរាន់ ។

ទស្សនាវដ្តីសាស្ត្រាចារ្យ

- មានផ្ទេរកំណែ:

បណ្ណាគារ ប៊ុតយាង

176 រុក្ខវិថីខេមរក្សមន្ត ភ្នំពេញ

- បណ្ណាគារ សារវិភី

92 ផ្លូវវិថីព្រះចន្ទរាជានិគមកញ្ញាដួង ភ្នំពេញ

